VĂN HÓA

CƠ QUAN CỦA BỘ VĂN HÓA, THỂ THAO VÀ DU LỊCH

NĂM THỨ 68
THỨ SÁU
19.12.2025 (30.10 Ất Tỵ)
Số 152 (4286)
www.baovanhoa.vn
Email: baovanhoa@fpt.vn

Việt Nam sẵn sàng hỗ trợ Lào phát triển thể thao [3]

BỘ TRƯỞNG NGUYỄN VĂN HÙNG:
Mỗi cán bộ, đảng viên phải là "người gieo hạt văn hóa" trong kỷ nguyên mới [5]

U22 VÀ TUYỂN FUTSAL NỮ GIÀNH HUY CHƯƠNG VÀNG:

Thắng bằng bản lĩnh

● Thủ tướng gửi thư chúc mừng

Lần đầu tiên đội tuyển Futsal nữ quốc gia đoạt HCV *(ảnh nhỏ)* và khoảnh khắc đăng quang của U22 Việt Nam

Ảnh: ĐỨC CƯỜNG - ĐỨC THIỆN

VĂN HÓA & **SUY NGẪM**

Cần nhận diện rõ hơn những nguy cơ

● LÂM SƠN

Thành phố Huế vừa ban hành Lệnh xây dựng công trình khẩn cấp phục vụ xử lý tình huống sập đổ tại đoạn tường Hoàng thành ở mặt phía Bắc, với kinh phí dự kiến khoảng 2,2 tỉ đồng, thời gian thi công không quá 45 ngày. Có thể nói đây là động thái khẩn trương, quan trọng của thành phố Huế trong việc "xử lý khẩn cấp" một đoạn tường Hoàng thành bị đổ sập vào đầu tháng 11 vừa qua, nhằm trả lại sự nguyên vẹn của hệ thống tòa thành Huế, đáp ứng nhu cầu phát huy giá trị di sản.

(Xem tiếp trang 2)

Những cam kết phải trở thành nghĩa vụ bảo vệ di sản "khẩn cấp" [8]

Chi 2,2 tỉ đồng xử lý khẩn cấp sự cố sập tường Hoàng thành Huế [2]

Tuồng cổ bước ra phố thị [10]

Chi 2,2 tỉ đồng xử lý khẩn cấp sự cố sập tường Hoàng thành Huế

UBND TP Huế vừa có quyết định triển khai xử lý tình huống khẩn cấp sập đổ đoạn tường Hoàng thành Huế với kinh phí 2,2 tỉ đồng. Theo đó, quyết định số 3759/QĐ-UBND của UBND TP Huế ban hành Lệnh xây dựng công trình khẩn cấp phục vụ xử lý tình huống khẩn cấp sập đổ tại đoạn tường thành Hoàng thành Huế (mặt phía Bắc, giáp đường Đặng Thái Thân, cách cửa Hòa Bình khoảng 180m về phía Đông).

Công trình sẽ phục hồi đoạn tường thành bị sập có chiều dài khoảng 14,2m, cao trung bình khoảng 4,3m. Đồng thời gia cố, gia cường và chống đỡ các đoạn tường lân cận nhằm hạn chế nguy cơ tiếp tục hư hỏng. Tổng kinh phí dự kiến thực hiện khoảng 2,2 tỉ đồng, sử dụng từ nguồn ngân sách TP Huế. Thời gian thi công không quá 45 ngày kể từ ngày ban hành lệnh khẩn cấp. Mục tiêu của dự án nhằm phòng, chống thiên tai, kịp thời khắc phục sự cố sập đổ, đồng thời bảo đảm an ninh, an toàn cho di tích cũng như người dân và du khách trong khu vực. UBND TP Huế giao Trung tâm Bảo tồn di tích Cố đô Huế làm chủ đầu tư, trực tiếp quản lý và tổ chức thực hiện công trình. Đồng thời, yêu cầu Trung tâm tiếp thu đầy đủ các ý kiến của Sở Xây dựng, hoàn chỉnh phương án kỹ thuật và tổ chức triển khai các bước tiếp theo, bảo đảm tuân thủ đúng quy định của pháp luật.

Sở Xây dựng và Sở VHTT cùng các đơn vị liên quan hướng dẫn, đôn đốc, kiểm tra, giám sát chủ đầu tư triển khai thiết kế, thi công xây dựng công trình theo đúng quy định. Như đã đưa tin, trước đó tối ngày 2.11, lực lượng ứng trực của Trung tâm Bảo tồn di tích Cố đô Huế đã phát hiện một đoạn tường thành ở mặt Bắc Hoàng thành Huế bị sập. Thời điểm này, trên địa bàn TP Huế có mưa lớn và lũ dâng cao. Đoạn tường thành có kết cấu ba lớp, trong đó lớp giữa là đất sét nén, hai lớp ngoài xây bằng gạch vồ. Qua khảo sát đánh giá, hệ thống thoát nước chân tường đã bị bồi lấp, gây tắc nghẽn.

Đoàn kiểm tra của Sở Xây dựng và các đơn vị liên quan xác định nguyên nhân sơ bộ của sự cố sập đổ đoạn tường Hoàng thành Huế là do nước mưa ngấm, ngập lụt kéo dài làm xói nền, thay đổi áp lực nước trong, ngoài thành. Ngoài ra, tường đã xuống cấp qua thời gian, chịu ảnh hưởng của phong hóa, rễ cây và một phần tác động của rung chấn giao thông bên ngoài.

S.THÙY

Ra mắt không gian trưng bày chuyên đề đặc biệt tôn vinh họa sĩ, liệt sĩ Tô Ngọc Vân

Ngày 18.12, Bảo tàng Mỹ thuật Việt Nam tổ chức ra mắt không gian trưng bày chuyên đề đặc biệt nhằm tôn vinh những tác giả và tác phẩm tiêu biểu của mỹ thuật Việt Nam. Lần ra mắt này, lần đầu tiên công chúng được tiếp cận một chuyên đề riêng về họa sĩ, liệt sĩ Tô Ngọc Vân (1906 - 1954), một trong những danh họa tiêu biểu nhất của nền mỹ thuật hiện đại và mỹ thuật cách mạng Việt Nam.

Tô Ngọc Vân là một trong những danh họa tiêu biểu nhất của nền mỹ thuật hiện đại Việt Nam. Ông không chỉ là người đặt nền móng cho nghệ thuật hội họa nước nhà mà còn là cầu nối giữa hai thế hệ, từ Trường Cao đẳng Mỹ thuật Đông Dương đến Trường Cao đẳng Mỹ thuật Việt Nam (nay là Trường Đại học Mỹ thuật Việt Nam), nơi ông trở thành hiệu trưởng đầu tiên của nền mỹ thuật cách mạng. Bảo tàng Mỹ thuật Việt Nam hiện đang lưu giữ 45 tác phẩm của danh họa Tô Ngọc Vân, trong đó tác phẩm *Hai thiếu nữ* và *Em bé* (sáng tác năm 1944) là bảo vật quốc gia.

Chuyên đề giới thiệu tuyển chọn 26 tác phẩm thuộc các chất liệu sơn dầu, sơn mài, lụa, màu nước, chì, mực... do họa sĩ sáng tác trong giai đoạn trước và sau 1945, phản ánh rõ nét sự chuyển biến sâu sắc trong tư tưởng và phong cách nghệ thuật của Tô Ngọc Vân, qua đó thể hiện hành trình của người nghệ sĩ từ "nghệ thuật vị nghệ thuật" đến "nghệ thuật vị nhân sinh". Bên cạnh đó, chuyên đề đặc biệt còn giới thiệu một số kỷ vật quý giá của họa sĩ Tô Ngọc Vân do gia đình họa sĩ lưu giữ. Chuyên đề đặc biệt này là dịp ý nghĩa để công chúng và giới nghiên cứu nhìn lại một hành trình sáng tạo phi thường: Từ người họa sĩ lãng mạn trở thành người chiến sĩ cầm bút, người đã hiến dâng trọn vẹn cuộc đời mình cho nghệ thuật và Tổ quốc.

T.NGUYỄN

Cần nhận diện...

(Tiếp theo trang 1)

Tuy nhiên, qua câu chuyện này đã, đang nổi lên nhiều vấn đề cần phải quan tâm nghiên cứu, khảo sát đánh giá, với sự tham gia của nhiều chuyên gia, nhà nghiên cứu trên các lĩnh vực, từ đó đưa ra những nhận định mang tính lịch sử, khoa học, hướng tới sự an toàn và bền vững của di sản. Trước hết là phương án xử lý khẩn cấp đoạn tường Hoàng thành bị sập đổ. Văn bản Lệnh xử lý tính huống khẩn cấp của thành phố Huế cho biết sẽ phục hồi đoạn tường thành bị sập có chiều dài 14,2m, cao trung bình 4,3m, đồng thời cơ quan chức năng hoàn chỉnh phương án kỹ thuật, triển khai thi công theo đúng thiết kế. Tuy nhiên cho đến thời điểm này cơ quan chức năng liên quan vẫn chưa nhận được phương án "phục hồi", trong khi đó kỹ thuật phục hồi đoạn tường thành này rất phức tạp, chứa đựng nhiều diễn biến mới trong quá trình khảo sát, đánh giá thực địa, đòi hỏi cần phải có ý kiến tư vấn, phản biện của giới chuyên gia, nhà nghiên cứu. Nếu vì thời gian "cố định" phải hoàn thành trong 45 ngày kể từ ngày ban hành văn bản Lệnh xây dựng công trình khẩn cấp, e rằng có "giật cấp" quá không.

Một chuyên gia chuyên nghiên cứu kinh thành cho biết, đoạn tường Hoàng thành Huế bị đổ sập cần được khảo sát, đánh giá kỹ về hiện trạng, từ đó thu thập tư liệu để có sự nhận định về kỹ thuật xây đắp Hoàng thành Huế. Một khi đã có sự hiểu biết đầy đủ, chân xác về kỹ thuật xây dựng Hoàng thành của người xưa, thì lúc đó mới lên được phương án phục hồi, đó là chưa kể vật liệu thay thế, chờ ý kiến thẩm định của cơ quan có thẩm quyền. Chính vì vậy, ngoài yếu tố thời gian, sự đảm bảo về kỹ, mỹ thuật và tính chân xác trong việc phục hồi đoạn tường Hoàng thành bị đổ sập cũng cần phải hết sức cân nhắc, hết sức tránh "làm đi rồi phải sửa lại".

Ngoài ra, từ sự cố đổ sập đoạn tường Hoàng thành, có lẽ đã đến lúc cơ quan chức năng hữu quan cần tiến hành khảo sát, đánh giá một cách toàn diện các công trình thuộc quần thể di tích cố đô Huế, để từ đó có phương án bảo vệ, ứng phó. Có ý kiến cho rằng, nếu trước đó cơ quan đảm trách quản lý, bảo vệ và phát huy giá trị di sản quần thể di tích cố đô Huế thường xuyên kiểm tra, đánh giá, dự báo mức độ ảnh hưởng, có nguy cơ đe dọa sự an toàn các công trình di tích, kiến trúc trong điều kiện mưa lũ kéo dài, trên cơ sở xây dựng các phương án bảo vệ, ứng xử kịp thời, thì chắc sẽ tránh được tình trạng sự cố như ở đoạn tường Hoàng thành.

Ngay sau sự việc này, Bộ VHTTDL cũng đã kịp thời có văn bản gửi UBND thành phố Huế, trong đó hết sức lưu ý: Về lâu dài, đề nghị UBND thành Huế chỉ đạo cơ quan chức năng phối hợp với các cơ quan chuyên môn trên địa bàn xây dựng kế hoạch quản lý nguy cơ thảm họa, nhằm chủ động hơn nữa trong công tác nhận diện, phòng ngừa, ứng phó, giảm thiểu và phục hồi sau rủi ro thiên tai cho các di tích trên địa bàn.

Đây là vấn đề rất cần được chính quyền, cơ quan chức năng thành phố Huế quan tâm tổ chức triển khai trong thời gian tới, nhằm hạn chế tối đa sự "tổn thất" như sự cố vừa qua.■

Trưng bày bản *Truyện Kiều* cổ nhất bằng chữ Nôm

Tại di tích quốc gia đặc biệt Khu lưu niệm Đại thi hào Nguyễn Du (xã Tiên Điền, Hà Tĩnh), Sở VHTTDL Hà Tĩnh vừa tổ chức khai mạc không gian trưng bày "Đại thi hào Nguyễn Du - ngàn năm nhớ mãi". Đây là một sự kiện quan trọng trong dịp kỷ niệm 260 năm ngày sinh danh nhân văn hóa thế giới, Đại thi hào Nguyễn Du (1765 - 2025).

Trưng bày giới thiệu hơn 250 tư liệu, hiện vật, hình ảnh quý, phản ánh một cách có hệ thống và sinh động về cuộc đời, sự nghiệp, di sản văn chương của Nguyễn Du cùng các giá trị di sản văn hóa vật thể và phi vật thể tiêu biểu của Hà Tĩnh. Một điểm nhấn tại đây là không gian trưng bày những bản *Truyện Kiều* trong nước và xuất bản bằng nhiều ngôn ngữ ở nhiều quốc gia trên thế giới. Nổi bật là bản *Truyện Kiều* cổ nhất bằng chữ Nôm, xuất bản năm 1866. Cùng đó là các cổ vật, hiện vật liên quan đến *Truyện Kiều* và văn hóa *Kiều* trong đời sống dân tộc, tiêu biểu như bộ sưu tập đĩa Mai Hạc và các vật dụng thể hiện văn hóa *Truyện Kiều* ở 3 miền Việt Nam.

Không gian trưng bày được bố trí tại Khu lưu niệm Nguyễn Du. Tại đây, người xem có thể tìm hiểu quá trình hình thành di tích Nguyễn Du. Đồng thời được xem lại những tư liệu việc khôi phục xây dựng Khu lưu niệm Đại thi hào qua các giai đoạn khác nhau, từ những năm 1960 đến 1990 và từ năm 2000 đến nay. Ngoài ra, Ban Tổ chức còn giới thiệu 32 bức tranh vẽ nhân vật Truyện Kiều do các họa sĩ nổi tiếng thực hiện. Trưng bày này là kết quả của quá trình sưu tầm, nghiên cứu, bảo tồn bền bỉ và liên tục suốt 60 năm, gắn với 60 năm hình thành và phát triển của Khu lưu niệm Nguyễn Du (1965 - 2025).

N.N

"Hành trình di sản - Tinh hoa thế giới"

Tại Trung tâm Văn hóa Trúc Lâm Yên Tử, UBND tỉnh Quảng Ninh phối hợp với thành phố Hải Phòng và tỉnh Bắc Ninh vừa tổ chức lễ khai mạc Festival Yên Tử năm 2025 với chủ đề "Hành trình di sản - Tinh hoa thế giới". Đây là sự kiện văn hóa mang tầm quốc tế, diễn ra trong khuôn khổ Lễ tưởng niệm 717 năm Ngày nhập Niết bàn của Phật hoàng Trần Nhân Tông và chào mừng Quần thể di tích và danh thắng Yên Tử - Vĩnh Nghiêm - Côn Sơn, Kiếp Bạc chính thức được UNESCO ghi danh là Di sản Văn hóa Thế giới.

Ông Nguyễn Việt Dũng, Giám đốc Sở VHTT tỉnh Quảng Ninh nhấn mạnh, Yên Tử không chỉ là một không gian văn hóa, tâm linh đặc biệt, mà còn là biểu tượng kết tinh giữa đạo và đời, giữa tư tưởng nhân văn Phật giáo với tinh thần yêu nước của dân tộc Việt Nam. Festival Yên Tử 2025 mang ý nghĩa đặc biệt khi trở thành không gian kết nối quá khứ, hiện tại, tương lai. Điểm nhấn xuyên suốt lễ hội là triển lãm thành tựu "Di sản ngàn năm Yên Tử - Vĩnh Nghiêm - Côn Sơn, Kiếp Bạc". Song song với các hoạt động triển lãm, Tuần phim di sản tổ chức tại Trung tâm Hội nghị Diên Hồng (Yên Tử) từ ngày 18 đến 22.12 cũng thu hút đông đảo công chúng.

Sự kiện Festival Yên Tử "Hành trình di sản - Tinh hoa thế giới" sẽ kéo dài đến hết ngày 22.12 hứa hẹn tạo nên một điểm nhấn văn hóa quan trọng, góp phần quảng bá hình ảnh đất nước Việt Nam an toàn, thân thiện và giàu bản sắc ra toàn thế giới. Tại sự kiện, Ban Tổ chức đã phát động cuộc thi ảnh "Khoảnh khắc Di sản Yên Tử - Vĩnh Nghiêm - Côn Sơn, Kiếp Bạc. Cuộc thi do Hội Nghệ sĩ nhiếp ảnh Việt Nam bảo trợ. Hạn nộp tác phẩm đến hết 31.3.2026.

V.D

Việt Nam sẵn sàng hỗ trợ Lào phát triển thể thao

ĐÌNH TOÁN

Tại buổi hội đàm giữa Bộ VHTTDL Việt Nam và Bộ Giáo dục và Thể thao Lào mới diễn ra tại Hà Nội, Ủy viên BCH Trung ương Đảng, Bộ trưởng Bộ VHTTDL Nguyễn Văn Hùng khẳng định, hợp tác về thể thao đang đóng góp quan trọng vào quan hệ hữu nghị đặc biệt Việt Nam - Lào. Thời gian tới, khi có đề xuất từ phía Lào, Việt Nam sẵn sàng dành sự hỗ trợ tốt nhất có thể, giúp Lào phát triển thể thao.

Đồng chủ trì hội đàm có Bộ trưởng Bộ Giáo dục và Thể thao Lào Thongsalith Mangnormek. Cùng dự có Thứ trưởng Bộ VHTTDL Hoàng Đạo Cương; lãnh đạo các Cục, Vụ, đơn vị chức năng thuộc Bộ VHTTDL Việt Nam và các đơn vị liên quan của phía Lào…

"Quản lý, quản trị, kiến tạo để thể thao phát triển"

Phát biểu chào mừng đoàn công tác của Bộ Giáo dục và Thể thao Lào đến thăm, làm việc tại trụ sở Bộ VHTTDL, Bộ trưởng Nguyễn Văn Hùng nhấn mạnh, buổi làm việc lần này nhằm quán triệt nhận thức chung của lãnh đạo cấp cao hai bên; củng cố quan hệ hợp tác về thể thao giữa Việt Nam - Lào. Bộ trưởng nêu rõ, những hợp tác ở các lĩnh vực mà hai Bộ đang phụ trách đã đóng góp tích cực vào sự phát triển của mối quan hệ đặc biệt Việt Nam - Lào.

Bộ trưởng cũng khẳng định, những hỗ trợ của Việt Nam dành cho Lào xuất phát từ chính quan hệ đặc biệt giữa hai nước và từ sự đoàn kết, tình cảm đặc biệt mà nhân dân hai nước dành cho nhau. Cụ thể, khi có đề xuất từ phía Lào và trước các kỳ SEA Games, Việt Nam đã cử đoàn HLV, chuyên gia sang nước bạn hỗ trợ tập huấn, góp phần nâng cao trình độ cho các VĐV Lào; với mong muốn giúp Lào có được lực lượng tốt nhất để tự tin bước vào giải đấu lớn của khu vực. Trên cơ sở thống nhất quan điểm thể thao là nhịp cầu kết nối, mở ra cánh cửa của tình hữu nghị và hợp tác, Bộ trưởng Nguyễn Văn Hùng khẳng định, thúc đẩy hợp tác về thể thao là một trong những giải pháp giúp nhân dân hai nước gần nhau hơn. Thể thao còn minh chứng cho sức mạnh dân tộc và tinh thần đoàn kết Việt Nam - Lào.

Nhìn lại những dấu ấn từ Hội nghị Bộ trưởng ASEAN về Thể thao lần thứ 8 diễn ra vào tháng 10 tại Thủ đô Hà Nội, Bộ trưởng cho biết tại Hội nghị, hai bên đã làm rõ hơn nội hàm về quan hệ hợp tác thể thao giữa Việt Nam - Lào. Trong hợp tác, hai Bộ thống nhất tập trung nâng cao chất lượng thể thao thành tích cao của mỗi quốc gia, giúp khẳng định vị thế của thể thao hai nước trong khu vực và trên thế giới. Chia sẻ một số kinh nghiệm phát triển thể thao của Việt Nam, Bộ trưởng cho biết, từ sự lãnh đạo đúng đắn của Đảng, Quốc hội, Chính phủ đã ban hành nhiều Nghị quyết, văn bản quy phạm pháp luật để thúc đẩy thể thao phát triển. Cũng trong nhiệm kỳ này, Bộ VHTTDL đã chủ động tham mưu để Bộ Chính trị ban hành Kết luận số 70-KL/TW về phát triển thể dục, thể thao trong giai đoạn mới.

Đặc biệt để phát triển thể thao, Bộ trưởng cho rằng phải chuyển biến mạnh mẽ tư duy từ "làm thể thao" sang "quản lý, quản trị, kiến tạo để thể thao phát triển". Phát triển thể thao cần thông qua các liên đoàn, hiệp hội và dựa trên nguyên tắc tự chủ, tự quản; Bộ chỉ làm công tác quản lý nhà nước. Sự phát triển của các liên đoàn, hiệp hội được ví như "đôi cánh" mở rộng trong việc phát hiện, bồi dưỡng nhân tài. Trong phát triển kinh tế thể thao, Bộ trưởng thông tin Việt Nam tiếp cận lĩnh vực này theo hướng nghiên cứu bài bản, xây dựng khuôn khổ pháp lý để huy động nguồn lực xã hội, doanh nghiệp đầu tư cho thể thao. Từ chủ trương đó, điều đáng mừng là vào ngày 19.12, đúng dịp kỷ niệm 79 năm Ngày Toàn quốc kháng chiến (19.12.1946 - 19.12.2025), Việt Nam sẽ khởi công khu đô thị thể thao Olympic tại Hà Nội với các hạng mục đáp ứng được tiêu chuẩn quốc tế. Theo lộ trình, Việt Nam sẽ phấn đấu khởi công các trung tâm thể thao đẳng cấp quốc tế tại TP.HCM và Đà Nẵng. Sau khi hoàn thành, tại các thành phố lớn như Hà Nội, TP.HCM và Đà Nẵng sẽ có những thiết chế thể thao đẳng cấp quốc tế, tạo điều kiện giúp Việt Nam đăng cai tổ chức các sự kiện thể thao quy mô lớn như Olympic, ASIAD.

Toàn cảnh buổi hội đàm

Trong phát triển thể thao cho mọi người, Bộ trưởng cho hay từ chủ trương của Đảng đến vai trò tham mưu của Bộ VHTTDL, Việt Nam đã kiến tạo được chính sách để phát triển thể thao cho mọi người. Sau thời gian nỗ lực, đã có 38% người dân Việt Nam tự chọn được cho mình 1 môn thể thao phù hợp và tập luyện thường xuyên, nâng cao thể chất; góp phần thực hiện tư tưởng Hồ Chí Minh về "Dân cường, quốc thịnh".

Hợp tác thể thao, tăng cường gắn kết Việt - Lào

Về phần mình, Bộ trưởng Bộ Giáo dục và Thể thao Lào Thongsalith Mangnormek trân trọng cảm ơn sự đón tiếp thân tình, trọng thị từ phía Bộ VHTTDL Việt Nam và cá nhân Bộ trưởng Nguyễn Văn Hùng dành cho đoàn. Bộ trưởng Thongsalith Mangnormek cũng gửi lời chúc mừng khi Đoàn Thể thao Việt Nam tại SEA Games 33 đã đạt được nhiều kết quả đáng ghi nhận.

Bộ trưởng Thongsalith Mangnormek chia sẻ trong thời gian qua, Lào luôn nhận được sự hỗ trợ nhiệt tình từ phía Việt Nam trong phát triển thể thao. Sự hỗ trợ này đến từ Đảng, Nhà nước và những tình cảm đặc biệt mà người dân Việt Nam dành cho nhân dân Lào. Cũng nhờ sự hỗ trợ đó, tại Thủ đô Viêng Chăn đã có trường đào tạo chuyên nghiệp về thể thao. Các VĐV tại đây có trình độ tốt và được đào tạo bài bản. Với những chia sẻ về kinh nghiệm về phát triển thể thao mà Bộ trưởng Nguyễn Văn Hùng đã nêu, Bộ trưởng Thongsalith Mangnormek thể hiện sự nhất trí và mong muốn Việt Nam hỗ trợ Lào xây dựng dự thảo Chiến lược phát triển thể thao đến năm 2035, thông qua việc đóng góp ý kiến vào dự thảo. Thông tin về việc Lào sẽ là nước chủ nhà của SEA Games 36 năm 2031, Bộ trưởng Thongsalith Mangnormek mong muốn Việt Nam tăng cường chia sẻ kinh nghiệm tổ chức sự kiện thể thao quy mô khu vực với Lào. Đồng thời, tiếp tục cử đoàn HLV, chuyên gia sang hỗ trợ Lào huấn luyện VĐV, giúp VĐV nước này nâng cao trình độ. Đồng tình với quan điểm phát triển kinh tế thể thao của Việt Nam, Bộ trưởng Bộ Giáo dục và Thể thao Lào cho biết, hai nước cần đẩy mạnh xã hội hóa, huy động mọi nguồn lực để phát triển kinh tế thể thao; tạo nguồn lực để phát triển thể thao nói chung.

Trước những đề xuất của Bộ trưởng Bộ Giáo dục và Thể thao Lào Thongsalith Mangnormek, Bộ trưởng Nguyễn Văn Hùng hoàn toàn ủng hộ và khẳng định chỉ cần Lào có ý kiến đề xuất, Việt Nam sẵn sàng hỗ trợ tốt nhất có thể, trên cơ sở phát huy tinh thần cao thượng của thể thao và mong muốn lan tỏa những vẻ đẹp về phẩm chất của người dân Việt Nam - Lào thông qua thể thao. Bộ trưởng cũng đề nghị sau Đại hội Đảng của mỗi nước, trên cơ sở đường lối, chiến lược hai nước đã định rõ, hai Bộ cần sớm trao đổi, thống nhất kế hoạch hợp tác trong năm năm tới. Các hoạt động hợp tác phải có chiều sâu và thực chất hơn.

Đối với Chiến lược phát triển thể thao đến năm 2035 của Lào, Bộ trưởng Nguyễn Văn Hùng nêu rõ, ngay sau khi nhận được văn bản từ phía bạn, Bộ VHTTDL sẽ tập trung nghiên cứu và có văn bản góp ý trong thời gian sớm nhất. ■

Hành trình gốm Việt, từ Thăng Long đến Phú Xuân

Hôm qua 18.12, tại Văn Miếu - Quốc Tử Giám, Trung tâm Hoạt động Văn hóa Khoa học Văn Miếu - Quốc Tử Giám Hà Nội phối hợp với Bảo tàng Lịch sử TP Huế tổ chức lễ khai mạc trưng bày chuyên đề "Từ Thăng Long đến Phú Xuân - Hành trình gốm Việt". Sự kiện là hoạt động ý nghĩa trong chuỗi kỷ niệm 65 năm kết nghĩa giữa thành phố Hà Nội - Huế (1960-2025).

Trưng bày chuyên đề "Từ Thăng Long đến Phú Xuân - Hành trình Gốm Việt" là một hành trình khám phá, giới thiệu đến công chúng những giá trị lịch sử, văn hóa đặc sắc của hai vùng đất Thăng Long (Hà Nội) và Phú Xuân (Huế) trong tiến trình lịch sử và sự hình thành nghề gốm ở hai vùng kinh đô xưa. Chuyên đề trưng bày tôn vinh sự hòa quyện giữa văn hóa cung đình và văn hóa dân gian, đặc biệt là nghệ thuật chế tác gốm Bát Tràng của cư dân Thăng Long và gốm Phước Tích của cư dân Phú Xuân. Qua đó, làm nổi bật nét đặc trưng truyền thống, sự đổi mới trong từng công đoạn sản xuất của hai dòng gốm nổi tiếng một thời và còn lưu truyền cho đến ngày nay.

Nội dung trưng bày tập trung giới thiệu đến công chúng về hai dòng gốm: Gốm Bát Tràng, di sản ngàn năm của Thăng Long - Hà Nội, phần trưng bày giới thiệu sơ lược lịch sử hình thành và phát triển của làng gốm Bát Tràng qua các triều đại, làm nổi bật những đặc trưng về công thức, kỹ thuật tạo hình, phương pháp sử dụng nhiệt trong kỹ thuật nung… tạo nên thương hiệu của gốm Bát Tràng. Gốm Phước Tích, tinh hoa từ đất của cư dân Phú Xuân - Huế, không gian trưng bày gốm Phước Tích thể hiện theo dòng chảy lịch sử của vùng đất Thuận Hóa - Phú Xuân, giới thiệu hệ thống di sản kiến trúc làng cổ Phước Tích, quy trình làm gốm thủ công truyền thống, cùng những giá trị lịch sử, văn hóa và kinh tế mà dòng gốm này từng mang lại cho vùng đất Kinh đô xưa.

T.THƯƠNG

Tìm mô hình khởi nghiệp quản lý văn hóa

● THÙY TRANG

Tọa đàm khoa học với chủ đề "Kết nối hợp tác và định hướng khởi nghiệp trong ngành Quản lý văn hóa" do Khoa Quản lý văn hóa, nghệ thuật, Trường ĐH Văn hóa TP.HCM tổ chức vào hôm qua 18.12, thu hút sự tham dự của nhiều chuyên gia, đại diện doanh nghiệp...

Diễn ra trong bối cảnh chuyển đổi số và kinh tế sáng tạo phát triển mạnh mẽ, tọa đàm tập trung trao đổi những yêu cầu mới đặt ra đối với ngành quản lý văn hóa, từ tư duy quản trị, mô hình tổ chức hoạt động văn hóa đến định hướng đào tạo nguồn nhân lực.

"Phòng thí nghiệm sống"

TS Vũ Thị Phương, Trưởng khoa Quản lý văn hóa, nghệ thuật nhấn mạnh, đào tạo và thực hành nghề nghiệp trong lĩnh vực văn hóa đang đứng trước thời điểm mang tính quyết định. Một mặt, các thiết chế văn hóa phải đổi mới mô hình hoạt động, tăng cường năng lực quản trị, nâng cao chất lượng dịch vụ công và dịch vụ văn hóa. Mặt khác, thị trường công nghiệp văn hóa sáng tạo đang dịch chuyển nhanh theo hướng số hóa, cá nhân hóa trải nghiệm và cạnh tranh bằng dữ liệu, công nghệ, thiết kế sản phẩm.

Theo TS Phương, nếu đào tạo tiếp tục đi theo mô hình thuần hàn lâm, tách rời thị trường, người học sẽ thiếu năng lực thực hành; ngược lại, nếu chỉ chạy theo thị hiếu sẽ làm suy yếu nền tảng học thuật và bản sắc chuyên môn. Từ thực tiễn đó, Khoa đã xác định hai trụ cột hành động: Thúc đẩy hợp tác bền vững theo mô hình "ba nhà" (nhà nước - nhà trường - doanh nghiệp) theo chiều sâu, có thiết kế vận hành và đo lường kết quả; đồng thời kiến tạo định hướng khởi nghiệp và năng lực kép cho người học ngành quản lý văn hóa. Trong đó, hợp tác không dừng ở ký kết hay thực tập ngắn hạn mà hướng tới cùng xác định vấn đề, đồng thiết kế học phần dự án, triển khai tại hiện trường và đánh giá đầu ra. Các thiết chế văn hóa và doanh nghiệp được xem như "phòng thí nghiệm sống", nơi sinh viên tham gia dự án thật, có chuẩn chất lượng và trách nhiệm nghề nghiệp. Đối với khởi nghiệp, người học cần vừa có nền tảng văn hóa, nghệ thuật vững chắc, vừa được trang bị năng lực quản trị dự án, phát triển sản phẩm, tài chính cơ bản, truyền thông số và tư duy dữ liệu.

Khoa Quản lý văn hóa, nghệ thuật cũng đề xuất định hướng xây dựng mô hình vườn ươm sáng tạo, lấy dự án thực tiễn làm trung tâm, gắn đào tạo với sản phẩm ứng dụng và khả năng thương mại hóa phù hợp.

Xây dựng tư duy đổi mới sáng tạo

Chia sẻ tại tọa đàm, bà Phan Thị Quý Trúc, Phó Trưởng phòng Quản lý Công nghệ (Sở KH&CN TP.HCM), cho rằng khởi nghiệp trong lĩnh vực văn hóa có những đặc thù khác biệt so với kinh doanh thông thường. Nếu sản phẩm kinh doanh truyền thống được đo lường chủ yếu bằng công dụng, doanh thu và lợi nhuận, thì sản phẩm văn hóa, nghệ thuật trước hết tạo ra giá trị văn hóa, với hai lớp giá trị cốt lõi là giá trị nội tại và giá trị công cụ.

Trong đó, giá trị nội tại nằm ở ý nghĩa nghệ thuật, bản sắc, truyền thống và sáng tạo, tồn tại độc lập với khả năng thương mại hóa và rất khó định lượng hay định giá theo các tiêu chí tài sản trí tuệ thông thường. Giá trị công cụ phản ánh tác động kinh tế, xã hội, mức độ tiếp cận công chúng, khả năng tạo doanh thu, thúc đẩy du lịch và các ngành liên quan, song mang tính bổ trợ cho giá trị văn hóa cốt lõi. Theo bà Trúc, thách thức lớn của khởi nghiệp văn hóa hiện nay là nhận thức về tiềm năng chưa đầy đủ, rào cản chính sách, hạn chế về kiến thức xây dựng thương hiệu, phân phối, sở hữu trí tuệ, cùng tâm lý nghệ sĩ ít quan tâm đến kinh doanh. Trong bối cảnh đó, mô hình đại học khởi nghiệp cần được nhìn nhận như một hệ sinh thái mở, không chỉ gói gọn trong "ba nhà" mà mở rộng sự tham gia của nhà đầu tư, các tổ chức trung gian và mạng lưới quốc tế.

Đại học khởi nghiệp không đơn thuần khuyến khích sinh viên lập doanh nghiệp sớm, mà quan trọng hơn là xây dựng tư duy đổi mới sáng tạo, năng lực tổ chức dự án, lộ trình phát triển nghề nghiệp và khả năng kết nối tri thức với thị trường. Đối với lĩnh vực văn hóa, nghệ thuật, mô hình này cần thích ứng với quy mô nhỏ, chú trọng bảo tồn và phát huy giá trị văn hóa song song với hỗ trợ sở hữu trí tuệ, coi trường đại học là "người phiên dịch" giữa nghệ thuật và kinh doanh, đồng thời là trung tâm ươm tạo, kết nối nguồn lực xã hội để hình thành các doanh nghiệp sáng tạo bền vững. Bà Huỳnh Hồng Mai, Phó Giám đốc Trung tâm Sáng tạo ươm tạo khởi nghiệp, Trường ĐH Nguyễn Tất Thành nhấn mạnh cách tiếp cận khởi nghiệp đổi mới sáng tạo mở gắn với thương mại hóa di sản văn hóa theo hướng bền vững. Đổi mới không đồng nghĩa với thay thế hay làm mất đi giá trị truyền thống, mà là khai thác toàn diện, tuần hoàn các nguồn lực tự nhiên và văn hóa, bảo đảm sự tiếp nối lâu dài của di sản.

Từ thực tiễn đào tạo và ươm tạo khởi nghiệp, bà Mai cho rằng khởi nghiệp văn hóa cần bắt đầu từ giáo dục nhận thức, giúp sinh viên hiểu rõ khởi nghiệp sáng tạo không chỉ là ý tưởng hay sản phẩm, mà còn là cách tạo giá trị cho xã hội thông qua mô hình kinh doanh phù hợp, vẫn giữ được bản sắc văn hóa, làng nghề và không gian văn hóa Việt Nam. Các dự án khởi nghiệp có thể đi từ tái chế vật liệu, thiết kế thủ công, phát triển sản phẩm sinh học, đến kết hợp du lịch với nghệ thuật trình diễn, ẩm thực di sản. Bà cũng nhấn mạnh vai trò của nhà trường trong việc xây dựng môi trường khởi nghiệp an toàn, trang bị kiến thức nền tảng về tài chính, chuyển đổi số, quản trị và kết nối hệ sinh thái liên ngành, thay vì để sinh viên "tự bơi"…

Từ nhiều góc tiếp cận, tọa đàm cho thấy bức tranh khởi nghiệp văn hóa không còn là câu chuyện riêng lẻ của từng cá nhân hay cơ sở đào tạo, mà là quá trình liên kết đa chiều giữa nhà trường, doanh nghiệp, nhà quản lý, nhà đầu tư, giới công nghệ và các tổ chức xã hội, hướng tới một hệ sinh thái sáng tạo gắn với bản sắc văn hóa và yêu cầu phát triển trong kỷ nguyên số.■

Các diễn giả tham gia phiên thảo luận bàn tròn, chia sẻ và trả lời câu hỏi của sinh viên

Phấn đấu tiếp nhận 1,95 triệu đơn vị máu trong năm 2026

Ngày 18.12, tại Hà Nội, Ban Chỉ đạo quốc gia Vận động hiến máu tình nguyện tổ chức Hội nghị tổng kết công tác vận động hiến máu tình nguyện năm 2025 và triển khai nhiệm vụ năm 2026.

Phát biểu tại hội nghị, Bộ trưởng Bộ Y tế Đào Hồng Lan biểu dương và đánh giá cao tính chủ động, linh hoạt của các địa phương trong công tác vận động hiến máu tình nguyện, nhất là việc kịp thời xây dựng kế hoạch, điều chỉnh chỉ tiêu phù hợp với tình hình thực tế, chủ động khắc phục khó khăn do sắp xếp bộ máy và tác động của thiên tai. Nhiều địa phương đã triển khai hiệu quả các mô hình mới, cách làm sáng tạo, phát triển điểm hiến máu cố định, đẩy mạnh truyền thông và ứng dụng công nghệ thông tin, qua đó góp phần duy trì ổn định và nâng cao chất lượng, số lượng máu tiếp nhận...

Theo Bộ trưởng Bộ Y tế, chỉ tiêu năm 2026 là phấn đấu tiếp nhận khoảng 1,95 triệu đơn vị máu; tỷ lệ người hiến máu tình nguyện đạt 99%; tỷ lệ hiến máu nhắc lại trên 67%; tỷ lệ dân số hiến máu tương đương 1,9%. Để thực hiện các chỉ tiêu này, Ban Chỉ đạo vận động hiến máu tình nguyện các cấp cần chủ động tham mưu cấp ủy, chính quyền địa phương lãnh đạo, chỉ đạo công tác hiến máu tình nguyện; sớm kiện toàn tổ chức, phân công rõ trách nhiệm, bảo đảm nguồn lực thực hiện nhiệm vụ. Đồng thời, đẩy mạnh truyền thông với hình thức, phương thức đổi mới trên nền tảng số; tăng cường ứng dụng công nghệ thông tin, thống nhất quản lý dữ liệu người hiến máu.

Người đứng đầu ngành Y tế cũng nhấn mạnh việc củng cố, mở rộng lực lượng hiến máu bền vững, phát triển hiến máu nhắc lại, giảm hiến máu thay thế; xây dựng kế hoạch vận động sát với nhu cầu sử dụng; nâng cao năng lực hệ thống huyết học - truyền máu và phát huy vai trò nòng cốt của Hội Chữ thập đỏ trong vận động hiến máu tình nguyện. Nhân dịp này, Bộ Y tế đã trao tặng Kỷ niệm chương "Vì sức khỏe Nhân dân"; Ban Chấp hành Trung ương Hội Chữ thập đỏ Việt Nam trao Bằng khen cho các tập thể, cá nhân có nhiều đóng góp trong công tác vận động và hiến máu tình nguyện. **B.N**

BỘ TRƯỞNG NGUYỄN VĂN HÙNG:

Mỗi cán bộ, đảng viên phải là "người gieo hạt văn hóa" trong kỷ nguyên mới

● **HÀ AN**

Năm 2026 là năm đầu tiên triển khai Nghị quyết Đại hội Đảng lần thứ XIV. Toàn Đảng bộ cần tiếp tục đổi mới tư duy lãnh đạo, lan tỏa mạnh mẽ nhận thức về vai trò của văn hóa, phấn đấu để mỗi cán bộ, đảng viên thực sự trở thành "người gieo hạt văn hóa", như chỉ đạo của Tổng Bí thư Tô Lâm.

Ủy viên BCH Trung ương Đảng, Ủy viên Ban Thường vụ Đảng ủy Chính phủ, Bí thư Đảng ủy Bộ, Bộ trưởng Bộ VHTTDL Nguyễn Văn Hùng đã nhấn mạnh như trên tại Hội nghị tổng kết công tác năm 2025, triển khai phương hướng, nhiệm vụ năm 2026 của Đảng bộ Bộ VHTTDL, diễn ra ngày 18.12 tại Hà Nội.

Bộ trưởng Nguyễn Văn Hùng phát biểu kết luận Hội nghị **Ảnh: XUÂN TRƯỜNG**

Hoàn thành nhiều nhiệm vụ trọng tâm

Báo cáo tại Hội nghị, Thứ trưởng Thường trực Lê Hải Bình cho biết, năm 2025 tình hình thế giới và khu vực tiếp tục diễn biến phức tạp, khó lường; cạnh tranh chiến lược gia tăng, xung đột cục bộ kéo dài. Trong nước, kinh tế vĩ mô cơ bản ổn định, tăng trưởng có cải thiện nhưng vẫn chịu áp lực lạm phát, biến động thị trường; thiên tai và thời tiết cực đoan, đặc biệt tại miền Trung và Tây Bắc, ảnh hưởng nghiêm trọng đến đời sống nhân dân…

Trước yêu cầu thực tiễn, Bộ VHTTDL xác định đổi mới tư duy phát triển văn hóa, bảo tồn và phát huy di sản, phát triển CNVH, thúc đẩy thể thao và phục hồi, tăng trưởng du lịch là những trọng tâm xuyên suốt. Việc triển khai các nghị quyết của Trung ương, Chính phủ về văn hóa, con người Việt Nam đòi hỏi sự chủ động, gương mẫu, quyết liệt trong công tác lãnh đạo, chỉ đạo của Đảng ủy Bộ. Năm 2025, dưới sự lãnh đạo của Trung ương, Đảng ủy Chính phủ và Ban Thường vụ Đảng ủy Bộ, toàn ngành VHTTDL đã triển khai toàn diện các nhiệm vụ được giao, đạt nhiều kết quả quan trọng trên các lĩnh vực văn hóa, thể thao, du lịch, báo chí, xuất bản, thông tin cơ sở và đối ngoại. Các mục tiêu, chỉ tiêu cơ bản được hoàn thành, nhiều chỉ tiêu đạt và vượt kế hoạch, tạo dấu ấn tích cực trong phát triển chung của ngành.

Công tác xây dựng, hoàn thiện thể chế tiếp tục là điểm nhấn nổi bật. Năm 2025, Bộ chủ trì xây dựng 46 văn bản quy phạm pháp luật, gồm 4 dự án luật, 23 nghị định và 19 thông tư; đến giữa tháng 12 đã có 2 dự án luật được thông qua, 10 nghị định và 19 thông tư được ban hành. Công tác cải cách hành chính đạt kết quả toàn diện với 100% nhiệm vụ hoàn thành; Bộ cắt giảm, đơn giản hóa 153/257 thủ tục hành chính liên quan đến sản xuất, kinh doanh, vượt chỉ tiêu Chính phủ giao; hơn 21.000 hồ sơ được giải quyết đúng và trước hạn. Năm 2025 cũng ghi dấu ấn với việc tổ chức thành công nhiều sự kiện văn hóa, chính trị quy mô lớn, tiêu biểu là chuỗi hoạt động kỷ niệm 50 năm Giải phóng miền Nam, thống nhất đất nước; 80 năm Cách mạng Tháng Tám và Quốc khánh 2.9. Đặc biệt, Triển lãm "80 năm Hành trình Độc lập - Tự do - Hạnh phúc" được tổ chức với quy mô, phương thức chưa từng có tiền lệ, tạo hiệu ứng xã hội sâu rộng.

Trong lĩnh vực di sản, công tác bảo tồn, tu bổ di tích được triển khai đúng quy trình; hệ thống văn bản pháp luật tiếp tục được hoàn thiện; nhiều di tích được xếp hạng, quy hoạch bảo quản, tu bổ được phê duyệt. Hoạt động văn hóa cơ sở, văn hóa dân tộc, thư viện, gia đình được củng cố; phong trào "Toàn dân đoàn kết xây dựng đời sống văn hóa" duy trì nề nếp; thư viện công cộng từng bước chuyển đổi số. Hoạt động văn học, nghệ thuật, điện ảnh có chuyển biến tích cực; nhiều tác phẩm có giá trị tư tưởng, nghệ thuật ra đời. Nghệ thuật truyền thống được phục hồi; điện ảnh Việt Nam tăng cả về số lượng, chất lượng, tham dự và đạt giải tại nhiều liên hoan trong nước, quốc tế; công tác quảng bá hình ảnh đất nước, con người Việt Nam được đẩy mạnh. Nghệ thuật biểu diễn phát triển đa dạng; nhiều cơ chế, chính sách được hoàn thiện, trong đó có việc thống nhất bản "Quốc ca Việt Nam" chính thức.

Thể dục thể thao quần chúng phát triển sâu rộng; thể thao thành tích cao đạt nhiều kết quả nổi bật. Du lịch tiếp tục tăng trưởng mạnh với khoảng 22 triệu lượt khách quốc tế, 136 triệu lượt khách nội địa, tổng thu ước đạt 1 triệu tỉ đồng; Việt Nam được vinh danh là Điểm đến hàng đầu châu Á và Điểm đến di sản hàng đầu châu Á năm 2025. Hoạt động báo chí, xuất bản, thông tin đối ngoại được tăng cường; Luật Báo chí (sửa đổi) được Quốc hội thông qua; chuyển đổi số được thúc đẩy. Công tác đối ngoại văn hóa, thể thao đạt nhiều dấu ấn, nổi bật tại Expo 2025 và UNESCO.

Cùng với đó, Bộ VHTTDL thực hiện nghiêm Nghị quyết 18-NQ/TW về sắp xếp tổ chức bộ máy; công tác xây dựng Đảng được triển khai toàn diện; tổ chức thành công Đại hội Đảng bộ Bộ VHTTDL nhiệm kỳ 2025-2030. Báo cáo cũng thẳng thắn chỉ ra những hạn chế, đồng thời rút ra bài học về vai trò hạt nhân lãnh đạo của cấp ủy, coi trọng công tác cán bộ, tăng cường kiểm tra, giám sát, giữ vững đoàn kết, tạo đồng thuận trong toàn ngành.

Tiếp tục đổi mới tư duy mạnh mẽ

Năm 2026, năm đầu triển khai Nghị quyết Đại hội XIV của Đảng, ngành VHTTDL xác định phương châm hành động: "Đoàn kết - Kỷ cương - Quyết liệt - Chủ động - Sáng tạo - Hiệu quả". Kết luận Hội nghị, Bộ trưởng Nguyễn Văn Hùng khẳng định: Hội nghị tổng kết công tác xây dựng Đảng năm 2025, triển khai phương hướng, nhiệm vụ năm 2026 của Đảng bộ Bộ VHTTDL đã hoàn thành toàn bộ nội dung chương trình đề ra, với tinh thần làm việc nghiêm túc, trách nhiệm, dân chủ và thẳng thắn. BCH Đảng bộ thống nhất cao với dự thảo báo cáo do Ban Thường vụ trình, đồng thời khẳng định rõ quan điểm xuyên suốt: Xây dựng Đảng là nhiệm vụ then chốt, lãnh đạo thực hiện nhiệm vụ chính trị và chuyên môn là trung tâm. Trên cơ sở đó, dưới sự lãnh đạo của Đảng bộ, toàn ngành VHTTDL đã hoàn thành toàn diện các nhiệm vụ năm 2025; 100% nhiệm vụ do Đảng, Nhà nước và Chính phủ giao được thực hiện đúng tiến độ, trong đó có nhiều nhiệm vụ hoàn thành xuất sắc.

Bộ trưởng nhấn mạnh dấu ấn nổi bật của năm 2025 là sự chuyển biến rõ nét trong công tác xây dựng Đảng, nhất là sau thành công của Đại hội Đảng bộ Bộ VHTTDL lần thứ nhất, nhiệm kỳ 2025-2030. Đảng bộ đã kịp thời ban hành chương trình hành động, kế hoạch công tác cụ thể; giữ vững nguyên tắc tập trung dân chủ; tăng cường lãnh đạo toàn diện các lĩnh vực của ngành. Công tác chính trị tư tưởng được chú trọng hơn, được lồng ghép thường xuyên trong sinh hoạt Đảng, sinh hoạt chuyên môn, góp phần tạo sự thống nhất về nhận thức và hành động trong toàn Đảng bộ. Trên lĩnh vực chuyên môn, sự lãnh đạo trực tiếp, chủ động của BCH và Ban Thường vụ thể hiện rõ nhất trong công tác xây dựng và hoàn thiện thể chế. Năm 2025 đánh dấu bước chuyển quan trọng khi công tác thể chế không chỉ là nhiệm vụ của chuyên môn mà được định hướng ngay từ cấp lãnh đạo Đảng. Nhờ đó, nhiều luật, nghị định, thông tư quan trọng được ban hành, tạo hành lang pháp lý đồng bộ cho sự phát triển của ngành.

Bộ trưởng cũng ghi nhận những kết quả nổi bật trong triển khai chiến lược phát triển văn hóa, CNVH, du lịch văn hóa, thể dục thể thao, văn hóa đối ngoại và báo chí, truyền thông; qua đó khẳng định vai trò lãnh đạo toàn diện của Đảng bộ Bộ VHTTDL đối với sự phát triển của toàn ngành. Bên cạnh những kết quả đạt được, Bộ trưởng cũng thẳng thắn chỉ rõ những hạn chế, khuyết điểm cần nghiêm túc nhìn nhận và khắc phục, nhất là chất lượng hoạt động của một số tổ chức cơ sở Đảng chưa đồng đều; công tác cán bộ vẫn là khâu yếu; kỷ luật, kỷ cương có lúc chưa nghiêm; công tác kiểm tra, giám sát và dự báo còn chậm; mô hình tổ chức Đảng ở một số đơn vị chưa thật sự đồng bộ. Bộ trưởng yêu cầu các cấp ủy, trước hết là Ban Chấp hành Đảng bộ và người đứng đầu, phải nêu cao tinh thần tự soi, tự sửa, chuyển nhận thức thành hành động cụ thể, kiên quyết chấn chỉnh những tồn tại đã được chỉ ra.

Về phương hướng năm 2026, Bộ trưởng nhấn mạnh: "Đây là năm đầu tiên triển khai Nghị quyết Đại hội Đảng toàn quốc lần thứ XIV. Toàn Đảng bộ phải tiếp tục đổi mới tư duy lãnh đạo, lan tỏa mạnh mẽ nhận thức về vai trò của văn hóa, phấn đấu để mỗi cán bộ, đảng viên thực sự trở thành *người gieo hạt văn hóa*, như chỉ đạo của Tổng Bí thư Tô Lâm". Bộ trưởng nhấn mạnh các nhiệm vụ trọng tâm được xác định: Tiếp tục lấy thể chế làm khâu đột phá; chủ động rà soát, đề xuất xây dựng các luật lớn của ngành; triển khai quyết liệt Chương trình mục tiêu quốc gia về phát triển văn hóa; đẩy mạnh phân cấp, phân quyền gắn với trách nhiệm; tập trung phát triển các lĩnh vực mũi nhọn, tạo động lực để văn hóa thực sự trở thành nguồn lực phát triển đất nước. ■

NĂM DU LỊCH QUỐC GIA - GIA LAI 2026:

Nâng tầm điểm đến sau sáp nhập

● **Bài, ảnh: NGUYỄN ANH**

Cuộc họp công tác chuẩn bị Năm Du lịch quốc gia - Gia Lai 2026 giữa Bộ VHTTDL và UBND tỉnh Gia Lai diễn ra ngày 18.12 tại Hà Nội trong bối cảnh ngành Du lịch Việt Nam đang bước vào giai đoạn tái cấu trúc mạnh mẽ, đặt trọng tâm vào chất lượng tăng trưởng, định vị thương hiệu và thu hút dòng đầu tư chiến lược.

Cuộc họp do Thứ trưởng Bộ VHTTDL Hồ An Phong và Phó Chủ tịch UBND tỉnh Gia Lai Nguyễn Thị Thanh Lịch đồng chủ trì, với sự tham dự của lãnh đạo các Cục, Vụ, đơn vị chuyên môn thuộc Bộ VHTTDL cùng đại diện các Sở, ngành liên quan của tỉnh Gia Lai.

Với chủ đề "Gia Lai - Hội tụ bản sắc, lan tỏa xanh", Năm Du lịch quốc gia 2026 được định hướng như một không gian trình diễn tổng thể các giá trị đặc sắc của vùng đất Tây Nguyên mở rộng sau sáp nhập, nơi hội tụ chiều sâu văn hóa, sự đa dạng sinh thái và tinh thần phát triển bền vững. Chuỗi hoạt động được thiết kế xuyên suốt năm 2026, kết nối giữa lễ hội, văn hóa, thể thao, du lịch, xúc tiến đầu tư và truyền thông quốc tế.

Nhiều ý kiến tại cuộc họp nhấn mạnh yêu cầu tổ chức có trọng tâm, lựa chọn đúng điểm nhấn, bảo đảm các sự kiện vừa mang dấu ấn quốc gia, vừa tạo động lực phát triển dài hạn cho điểm đến, tránh tư duy ngắn hạn hay dàn trải nguồn lực. Đồng thời, tăng cường các sự kiện quốc tế; tổ chức các sự kiện du lịch, thể thao lớn; đẩy mạnh quảng bá, truyền thông bằng việc tổ chức các Tuần Văn hóa, du lịch Gia Lai tại Hà Nội, TP.HCM…

Thứ trưởng Bộ VHTTDL Hồ An Phong phát biểu tại cuộc họp

Theo Cục trưởng Cục Du lịch Quốc gia Việt Nam Nguyễn Trùng Khánh, công tác chuẩn bị Năm Du lịch quốc gia - Gia Lai 2026 đã được khởi động sớm, triển khai theo lộ trình rõ ràng, gắn kết chặt chẽ giữa định hướng chiến lược của Bộ và thực tiễn của địa phương đăng cai. Trên cơ sở chỉ đạo của lãnh đạo Bộ VHTTDL, Cục Du lịch Quốc gia Việt Nam đã phối hợp với tỉnh Gia Lai trong việc xây dựng, hoàn thiện Đề án tổ chức Năm Du lịch quốc gia 2026, từng bước hình thành cấu trúc chương trình mang tính tổng thể, có trọng tâm, trọng điểm.

Góp ý tại cuộc họp, Tổng Biên tập Báo *Văn Hóa* Nguyễn Anh Vũ nhấn mạnh, Năm Du lịch quốc gia chỉ thực sự tạo được sức lan tỏa khi công tác truyền thông được đặt đúng tầm, triển khai bài bản và xuyên suốt trong toàn bộ năm 2026, thay vì tập trung chủ yếu vào thời điểm khai mạc hay một vài sự kiện cao điểm. Theo đó, cần xây dựng một kế hoạch truyền thông riêng, có mục tiêu rõ ràng, thông điệp nhất quán và lộ trình cụ thể, gắn chặt với từng nhóm hoạt động của Năm Du lịch quốc gia.

Bên cạnh việc phát huy vai trò của các cơ quan báo chí, phương tiện thông tin đại chúng, Tổng Biên tập Báo *Văn Hóa* cho rằng cần mở rộng không gian truyền thông sang các nền tảng số, đặc biệt là mạng xã hội, nơi du lịch được kể bằng trải nghiệm, cảm xúc và câu chuyện sống động. Việc thu hút sự tham gia của các KOL, KOC, nhà sáng tạo nội dung có uy tín sẽ góp phần đưa hình ảnh Năm Du lịch quốc gia - Gia Lai 2026 đến gần hơn với công chúng trong và ngoài nước, tạo hiệu ứng lan tỏa tự nhiên, bền vững, phù hợp với xu thế truyền thông du lịch hiện đại.

Phát biểu tại cuộc họp, Thứ trưởng Bộ VHTTDL Hồ An Phong khẳng định: "Năm Du lịch quốc gia không dừng lại ở việc tổ chức các sự kiện quy mô lớn, mà cần được nhìn nhận như một cơ hội chiến lược để nâng tầm điểm đến, cải thiện năng lực cạnh tranh và tạo dựng niềm tin cho các nhà đầu tư trong và ngoài nước. Qua việc đăng cai Năm du lịch quốc gia, Gia Lai phải thấy rõ được những giá trị mang lại để thúc đẩy du lịch phát triển, hình thành những sản phẩm mới, liên kết hợp tác và mở rộng thị trường".

Bộ VHTTDL giao các đơn vị trực thuộc, đặc biệt là Cục Du lịch Quốc gia Việt Nam chủ trì, phối hợp chặt chẽ với tỉnh Gia Lai trong quá trình hoàn thiện Đề án và triển khai các nhiệm vụ cụ thể, bảo đảm sự thống nhất từ định hướng chiến lược, nội dung chương trình đến công tác truyền thông, xúc tiến đầu tư và quảng bá hình ảnh.

Phó Chủ tịch UBND tỉnh Gia Lai Nguyễn Thị Thanh Lịch khẳng định, tỉnh Gia Lai xác định Năm Du lịch quốc gia 2026 là dấu mốc quan trọng trong tiến trình phát triển, tạo đà đưa du lịch trở thành một trong những trụ cột kinh tế của địa phương trong giai đoạn mới. Tỉnh cam kết chủ động chuẩn bị đồng bộ các điều kiện về hạ tầng, dịch vụ, nguồn nhân lực, môi trường đầu tư và công tác tổ chức. Đồng thời tiếp thu đầy đủ các ý kiến góp ý của Bộ VHTTDL và các đơn vị liên quan để hoàn thiện Đề án theo hướng thiết thực, hiệu quả, có chiều sâu và khả năng lan tỏa cao. ■

Nhiều hoạt động hấp dẫn dịp bế mạc Năm du lịch quốc gia - Huế 2025

Những ngày này, nhiều hoạt động, sự kiện văn hóa - du lịch hấp dẫn tiếp tục diễn ra trong khuôn khổ Bế mạc Năm Du lịch quốc gia - Huế 2025.

Sở Du lịch TP Huế phối hợp với Quỹ Hỗ trợ phát triển du lịch và Cục Du lịch quốc gia Việt Nam vừa tổ chức Hội nghị quốc gia về Du lịch Net Zero tại Huế. Trong khuôn khổ chương trình, các đơn vị tham gia khảo sát, đánh giá thực tế các điểm đến, sản phẩm và dịch vụ du lịch tiêu biểu của địa phương, cùng trao đổi, đề xuất sáng kiến phát triển môi trường du lịch bền vững và xây dựng chương trình du lịch Net Zero tại Huế. Ông Trần Hữu Thùy Giang, Phó Chủ tịch UBND TP Huế khẳng định: "Du lịch Net Zero là "đường đi" đúng hướng của Huế và địa phương có điều kiện để triển khai trên diện rộng. Để thực hiện điều này, cần có sự chung tay, đồng hành tích cực của các doanh nghiệp du lịch và cả cộng đồng".

Ngày 18.12, Sở Du lịch TP Huế phối hợp với Quỹ Hỗ trợ phát triển du lịch khai mạc Liên hoan Ẩm thực quốc tế với chủ đề "Huế - Kinh đô Ẩm thực". Liên hoan tụ hơn 50 gian hàng ẩm thực đến từ nhiều tỉnh, thành phố trên cả nước, mang đến cho công chúng và du khách những trải nghiệm phong phú về ẩm thực Huế và ẩm thực vùng miền. Thông qua sự kiện, Ban Tổ chức mong muốn giới thiệu, quảng bá các giá trị văn hóa vật thể, phi vật thể, tài nguyên và sản phẩm du lịch đặc sắc của Việt Nam nói chung và thành phố Huế nói riêng; đồng thời lan tỏa tinh hoa ẩm thực Việt đến với bạn bè trong nước và quốc tế. Liên hoan Ẩm thực diễn ra đến hết ngày 21.12, hứa hẹn là điểm đến hấp dẫn phục vụ du khách và cộng đồng trong dịp cuối năm.

Cùng ngày, Trung tâm Bảo tồn Di tích Cố đô Huế khai trương không gian trải nghiệm Văn hóa - Di sản - Công nghệ tại di tích Phủ Nội Vụ (Đại Nội Huế). Trong khuôn khổ chương trình cũng diễn ra tọa đàm "Hiện thực hóa công nghiệp văn hóa - Tiếp biến di sản qua trải nghiệm đa điểm chạm" với sự tham gia của nhiều chuyên gia về văn hóa và công nghệ.

Trong ngày các ngày 19 và 20.12, Bộ VHTTDL phối hợp với UBND TP Huế và các đơn vị tổ chức nhiều hoạt động trọng tâm như: Hội nghị Tổng kết Năm Du lịch quốc gia 2025; Hội nghị quốc tế về các ngành công nghiệp văn hóa - Nền tảng phát triển du lịch bền vững; Hội nghị tổng kết Đề án "Cơ cấu lại ngành Du lịch đáp ứng yêu cầu phát triển thành ngành kinh tế mũi nhọn" và Sơ kết giai đoạn I Chiến lược phát triển du lịch Việt Nam đến năm 2030; Hội nghị tổng kết giai đoạn 2017-2025 thực hiện Quyết định số 88/QĐ-TTg của Thủ tướng Chính phủ; Chương trình nghệ thuật Bế mạc Năm Du lịch quốc gia - Huế 2025 sẽ diễn ra vào tối 20.12, tại sân khấu ở quảng trường Ngọ Môn...

Du khách tham quan lăng Gia Long giữa không gian xanh mát

Năm Du lịch quốc gia - Huế 2025 đã mang lại nhiều dấu ấn và kết quả tích cực đối với sự phát triển của du lịch Huế. Theo ông Nguyễn Thanh Bình, Phó Chủ tịch Thường trực UBND TP Huế, ước tính năm 2025, Huế đón khoảng 6,3 triệu lượt khách, tăng 61,5% so với cùng kỳ; doanh thu du lịch ước đạt hơn 13.000 tỷ đồng, tăng 64,4%.

Bài, ảnh: SƠN THÙY

Đưa nhạc cụ truyền thống đến gần du khách

● **Bài, ảnh: LINH HOÀNG**

Với mục tiêu "Bảo tồn, phát huy giá trị văn hóa truyền thống tốt đẹp của các dân tộc thiểu số gắn với phát triển du lịch", từ ngày 19-21.12, Trung tâm Thông tin du lịch (Cục Du lịch Quốc gia Việt Nam) tổ chức Chương trình giới thiệu, trưng bày di sản văn hóa phi vật thể gắn với phát triển du lịch vùng đồng bào dân tộc thiểu số và miền núi với 2 di sản văn hóa Chiêng Mường và Nhạc Ngũ âm của người Khmer tại Trung tâm Văn hóa Nghệ thuật số 22 Hàng Buồm, phường Hoàn Kiếm, TP Hà Nội.

Chiêng Mường là một loại nhạc cụ, được trình diễn dưới dạng nghệ thuật dân gian đặc sắc

Đây là hoạt động tiếp nối thành công của Chương trình giới thiệu, trưng bày di sản văn hóa Cồng chiêng Tây Nguyên và Nghệ thuật Xòe Thái (năm 2023) và Chương trình giới thiệu, trưng bày di sản văn hóa thực hành Then và làm gốm Chăm (năm 2024). Qua đó, góp phần triển khai thực hiện tốt các mục tiêu, nhiệm vụ của Chương trình mục tiêu quốc gia phát triển kinh tế - xã hội vùng đồng bào dân tộc thiểu số và miền núi giai đoạn 2021-2030.

Đến với chương trình, du khách trong nước và quốc tế sẽ được giới thiệu các giá trị nổi bật của 2 di sản được Bộ VHTTDL đưa vào danh sách di sản văn hóa phi vật thể đó là Chiêng Mường và Nhạc Ngũ âm của người Khmer. Ban tổ chức cũng mời nghệ nhân từ các địa phương đến giao lưu, trình diễn về 2 di sản văn hóa phi vật thể nói trên; tổ chức tọa đàm, trao đổi, giao lưu với các chuyên gia, nhà nghiên cứu, cộng đồng sở hữu di sản và công chúng; tổ chức gian hàng quảng bá, giới thiệu các sản vật, sản phẩm du lịch địa phương; không gian ẩm thực truyền thống địa phương…

Đây cũng là dịp tăng cường liên kết giữa bảo tồn di sản với xây dựng sản phẩm du lịch đặc thù, thúc đẩy sự tham gia chủ động của cộng đồng trong việc gìn giữ, truyền dạy và phát huy giá trị di sản cho các thế hệ mai sau. Mở rộng giao lưu văn hóa giữa các địa phương, đẩy mạnh quảng bá, truyền thông các di sản văn hóa phi vật thể gắn với phát triển du lịch vùng đồng bào dân tộc thiểu số và miền núi trên các phương tiện thông tin đại chúng và mạng xã hội.

Dàn nhạc Ngũ âm là nhạc cụ không thể thiếu trong các dịp diễn ra lễ hội, tết cổ truyền của người Khmer

Chiêng Mường là một loại nhạc cụ, được trình diễn dưới dạng nghệ thuật dân gian đặc sắc, là sản phẩm văn hóa vật thể và phi vật thể có giá trị lịch sử, văn hóa, khoa học được trình diễn và gắn kết trong không gian văn hóa dân tộc Mường thông qua phong tục, tập quán, tín ngưỡng, lễ hội mang tính tập thể, cộng đồng và có sự lan tỏa rộng lớn… Theo các nhà nghiên cứu, Chiêng Mường ra đời cách đây khoảng 2.000 năm.

Trong đời sống tinh thần của người Khmer các tỉnh Đồng bằng sông Cửu Long, dàn nhạc Ngũ âm được đồng bào xem là tài sản văn hóa quý báu, là nhạc cụ không thể thiếu trong các dịp diễn ra lễ hội, tết cổ truyền. Nhạc Ngũ âm truyền thống của người Khmer là một dàn nhạc, được hợp thành bởi 5 bộ nhạc cụ, được làm từ 5 loại chất liệu khác nhau tạo nên 5 âm sắc riêng biệt: Bộ đồng, bộ sắt, bộ mộc, bộ hơi và bộ da. Mỗi loại nhạc cụ được định âm một cách chính xác, bảo đảm yếu tố hòa âm cho cả dàn nhạc để khi hòa tấu tạo ra âm thanh độc đáo, đi vào lòng người.

Chương trình giới thiệu, trưng bày di sản văn hóa phi vật thể gắn với phát triển du lịch vùng đồng bào dân tộc thiểu số và miền núi không chỉ là hoạt động văn hóa - du lịch ý nghĩa, mà còn thể hiện cam kết của ngành Du lịch trong việc đồng hành cùng cộng đồng bảo tồn, phát huy các giá trị văn hóa truyền thống, góp phần lan tỏa hình ảnh Việt Nam tươi đẹp, đa dạng bản sắc, giàu giá trị văn hóa và hấp dẫn đến với du khách trong nước và bạn bè quốc tế. ■

Nâng cao năng lực cho 80 học viên dân tộc Giẻ Triêng

Thực hiện Dự án 6 về "Bảo tồn, phát giá trị văn hóa truyền thống tốt đẹp của các dân tộc thiểu số gắn với phát triển du lịch", Bộ VHTTDL đã tổ chức Lớp tập huấn nâng cao năng lực bảo tồn, phát huy giá trị lễ hội truyền thống của các dân tộc thiểu số gắn với phát triển du lịch cho cộng đồng dân tộc Giẻ Triêng trên địa bàn xã Dục Nông, tỉnh Quảng Ngãi.

Lớp tập huấn nhằm nâng cao năng lực bảo tồn, phát huy giá trị lễ hội truyền thống cho cộng đồng dân tộc Giẻ Triêng Ảnh: NGUYỄN TÌNH

Lớp tập huấn có sự tham gia của 80 nghệ nhân dân tộc Giẻ Triêng, là những chủ thể trực tiếp thực hành, lưu giữ và truyền dạy các giá trị văn hóa đặc sắc tại địa phương. Các báo cáo viên đã truyền đạt nhiều chuyên đề quan trọng, trong đó có báo cáo đánh giá thực trạng hoạt động bảo tồn, phát huy văn hóa truyền thống của dân tộc Giẻ Triêng tại xã Dục Nông; thực tiễn bảo tồn lễ hội các dân tộc thiểu số gắn với phát triển du lịch của tỉnh Quảng Ngãi; giải pháp và định hướng xây dựng sản phẩm văn hóa, lễ hội phục vụ phát triển du lịch, gắn với mục tiêu nâng cao đời sống văn hóa tinh thần và tạo sinh kế bền vững cho người dân.

Chương trình được kỳ vọng sẽ góp phần giúp xã Dục Nông tiếp tục phát huy tiềm năng văn hóa - du lịch, từng bước xây dựng sản phẩm du lịch cộng đồng gắn với bảo tồn bền vững.

M. HOÀNG

Xây dựng mô hình câu lạc bộ văn hóa gắn với phát triển du lịch

UBND xã Thông Nông, tỉnh Cao Bằng vừa tổ chức hai lớp tập huấn về: Xây dựng đời sống văn hóa đồng bào dân tộc thiểu số với sự tham gia của 45 học viên là cán bộ văn hóa, đoàn thể, nghệ nhân, già làng, trưởng xóm; xây dựng mô hình câu lạc bộ văn hóa dân gian dân tộc Tày, Nùng gắn với phát triển dịch vụ, du lịch thu hút 36 học viên là nghệ nhân, giáo viên và học sinh các trường học trên địa bàn với thời gian tập huấn 9 ngày.

Đây là hoạt động nhằm thực hiện hiệu quả Dự án 6 về "Bảo tồn, phát huy giá trị văn hóa truyền thống tốt đẹp của các dân tộc thiểu số gắn với phát triển du lịch", thuộc Chương trình mục tiêu quốc gia phát triển kinh tế - xã hội vùng đồng bào dân tộc thiểu số và miền núi. Đồng thời, phát huy hiệu quả nguồn lực đầu tư của nhà nước, xã hội vào công tác bảo tồn và phát huy các giá trị văn hóa truyền thống tốt đẹp của cộng đồng các dân tộc thiểu số trên địa bàn Cao Bằng.

Tham dự các lớp tập huấn, học viên được truyền dạy kiến thức, kỹ năng về bảo tồn văn hóa dân gian, hát then, đàn tính, dân vũ và tổ chức hoạt động văn hóa cộng đồng, góp phần gìn giữ bản sắc dân tộc và thúc đẩy phát triển du lịch địa phương. **HOÀNG MINH**

Các em học sinh tham dự lớp tập huấn Ảnh: THU HƯƠNG

Những cam kết phải trở thành nghĩa vụ bảo vệ di sản "khẩn cấp"

PGS.TS BÙI HOÀI SƠN

Nghề làm tranh dân gian Đông Hồ của Việt Nam chính thức được ghi danh vào Danh sách di sản văn hóa phi vật thể cần bảo vệ khẩn cấp của UNESCO. Khoảnh khắc ấy không chỉ là niềm vui của một làng nghề ven sông Đuống, mà còn là một dấu lặng sâu sắc để chúng ta nhìn lại số phận mong manh của nhiều giá trị văn hóa truyền thống trong dòng chảy hiện đại hóa và hội nhập hôm nay.

Những nghệ nhân tâm huyết với việc bảo tồn di sản tranh Đông Hồ Ảnh: T.L

Tranh dân gian Đông Hồ từng hiện diện một cách tự nhiên trong đời sống người Việt, đặc biệt là trong không gian văn hóa Tết cổ truyền. Mỗi bức tranh không chỉ để trang trí, mà để gửi gắm ước vọng về một năm mới an vui, no đủ; để nhắc nhở những chuẩn mực đạo lý giản dị mà bền bỉ của làng quê Việt Nam. Đàn lợn âm dương, gà mẹ gà con, em bé ôm gà, đám cưới chuột… đều được tạo nên từ những chất liệu rất đời: Giấy điệp làm từ vỏ sò, màu sắc chiết xuất từ cây cỏ, than tre, hoa lá, cùng kỹ thuật in ván khắc gỗ được truyền từ đời này sang đời khác. Trong sự mộc mạc ấy là cả một hệ tri thức dân gian, một mỹ cảm riêng biệt và một thế giới quan hài hòa giữa con người với thiên nhiên.

Cần được tiếp sức để tiếp tục sống

Nhưng cũng chính vì gắn bó sâu sắc với không gian làng xã truyền thống mà tranh Đông Hồ trở nên mong manh khi những điều kiện xã hội thay đổi. Khi Tết không còn là không gian chính của tranh dân gian, khi thị hiếu thẩm mỹ chuyển dịch nhanh chóng, khi sinh kế nông thôn biến đổi mạnh mẽ, nghề làm tranh dần thu hẹp lại trong phạm vi ký ức và nghiên cứu. Số nghệ nhân theo nghề ngày càng ít, không gian thực hành bị thu hẹp, thị trường truyền thống gần như biến mất. Tranh Đông Hồ vẫn hiện diện trong bảo tàng, sách vở, triển lãm, nhưng sự hiện diện ấy nhiều khi mang tính biểu trưng hơn là đời sống.

Chính trong bối cảnh ấy, việc UNESCO đưa nghề làm tranh dân gian Đông Hồ vào Danh sách di sản văn hóa phi vật thể cần bảo vệ khẩn cấp mang một ý nghĩa đặc biệt. Đây không phải là sự tôn vinh theo nghĩa thông thường, mà là một lời cảnh báo đầy trách nhiệm của cộng đồng quốc tế. Di sản này quý giá, nhưng đang đối mặt với nguy cơ mai một thực sự nếu không có những giải pháp kịp thời, căn cơ và lâu dài. Ghi danh, vì thế, không phải là kết thúc, mà là sự khởi đầu cho một giai đoạn mới – giai đoạn của hành động, của cam kết và của sự chung tay. Hồ sơ nghề làm tranh dân gian Đông Hồ được khởi động từ năm 2018, trong bối cảnh người viết đang là Viện trưởng Viện Văn hóa Nghệ thuật quốc gia Việt Nam. Ngay từ đầu, chúng tôi đã xác định rõ rằng đây sẽ là một hành trình dài, đòi hỏi sự kiên nhẫn và trung thực. Lựa chọn danh sách di sản cần bảo vệ khẩn cấp đồng nghĩa với việc phải đối diện thẳng thắn với những khó khăn của di sản, không né tránh những nguy cơ, không "làm đẹp" thực trạng. Hồ sơ phải kể câu chuyện thật về Đông Hồ hôm nay, một di sản giàu giá trị nhưng đang đứng trước thách thức sinh tồn; một cộng đồng nghệ nhân tâm huyết nhưng gặp nhiều khó khăn trong việc duy trì nghề; một không gian văn hóa truyền thống cần được bảo vệ và phục hồi bằng những giải pháp cụ thể.

Bảy năm từ 2018 đến 2025 là quãng thời gian của những chuyến đi điền dã, những cuộc trò chuyện dài với nghệ nhân, những lần chỉnh sửa hồ sơ theo góp ý của các chuyên gia trong nước và quốc tế. Hồ sơ không chỉ được xây dựng bằng tư liệu khoa học, mà còn bằng những câu chuyện đời thường: Nỗi lo của người thợ khi không biết con cháu có tiếp nối nghề hay không, trăn trở về việc làm sao để tranh Đông Hồ tìm được chỗ đứng trong đời sống đương đại mà không đánh mất bản sắc. Chính những câu chuyện ấy đã làm nên "linh hồn" của hồ sơ, giúp Đông Hồ được nhìn nhận không phải như một di sản tĩnh, mà là một thực hành văn hóa đang cần được tiếp sức để tiếp tục sống.

Di sản chỉ sống khi con người còn gắn bó

Một nguyên tắc xuyên suốt quá trình xây dựng hồ sơ là đặt cộng đồng ở vị trí trung tâm. Di sản không thể được bảo vệ nếu thiếu sự tham gia và mong muốn thực sự của chính những người đang gìn giữ nó. Mọi cam kết bảo vệ trong hồ sơ, từ truyền dạy nghề, hỗ trợ sinh kế, bảo tồn không gian làng nghề, đến giáo dục di sản và truyền thông, đều phải xuất phát từ nhu cầu và nguyện vọng của cộng đồng nghệ nhân Đông Hồ. Đây không chỉ là yêu cầu của UNESCO, mà còn là bài học cốt lõi trong bảo tồn di sản văn hóa: Di sản chỉ sống khi con người còn gắn bó với nó.

> *"Những cam kết trong hồ sơ không còn là lời hứa, mà trở thành nghĩa vụ của Việt Nam trước cộng đồng quốc tế. Bảo vệ khẩn cấp không có nghĩa là bảo vệ trong ngắn hạn hay mang tính tình thế, mà đòi hỏi một tầm nhìn dài hạn để di sản có thể phục hồi và phát triển bền vững trong đời sống đương đại."*

Khi quyết định ghi danh được thông qua tại Delhi sau bảy năm kiên trì, cảm xúc đọng lại không chỉ là niềm vui hay sự tự hào, mà còn là ý thức trách nhiệm sâu sắc. Bởi từ thời điểm đó, những cam kết trong hồ sơ không còn là lời hứa, mà trở thành nghĩa vụ của Việt Nam trước cộng đồng quốc tế. Bảo vệ khẩn cấp không có nghĩa là bảo vệ trong ngắn hạn hay mang tính tình thế, mà đòi hỏi một tầm nhìn dài hạn để di sản có thể phục hồi và phát triển bền vững trong đời sống đương đại. Đông Hồ hôm nay cần nhiều hơn sự trân trọng mang tính biểu tượng. Di sản này cần những chính sách cụ thể để nghệ nhân có thể sống được bằng nghề, để không gian làng nghề được bảo vệ, để thế hệ trẻ nhìn thấy tương lai của mình trong di sản. Đồng thời, Đông Hồ cũng cần được đặt trong mối quan hệ hài hòa giữa bảo tồn và sáng tạo. Tranh dân gian có thể bước vào những không gian mới của đời sống hiện đại, giáo dục, du lịch văn hóa, thiết kế, mỹ thuật ứng dụng, nhưng sự bước ra ấy phải được dẫn dắt bằng hiểu biết và tôn trọng giá trị cốt lõi, tránh thương mại hóa giản đơn hay làm biến dạng bản sắc.

Việc ghi danh nghề làm tranh dân gian Đông Hồ vào Danh sách di sản cần bảo vệ khẩn cấp cũng là dịp để chúng ta nhìn lại cách ứng xử với di sản văn hóa truyền thống nói chung. Di sản không phải là những gì thuộc về quá khứ xa xôi, mà là một phần của hiện tại, gắn với con người cụ thể, cộng đồng cụ thể. Giữ di sản không phải để níu kéo thời gian, mà để tìm ra con đường để những giá trị ấy tiếp tục có ý nghĩa trong đời sống hôm nay. Đông Hồ, với những tờ giấy điệp óng ánh và những nét khắc mộc mạc, đã đi một hành trình dài từ làng quê Bắc Bộ đến diễn đàn văn hóa toàn cầu. Hành trình ấy không phải để Đông Hồ trở thành "khác đi", mà để thế giới hiểu rõ hơn về một nét đẹp dân gian Việt Nam, đồng thời để chính chúng ta ý thức sâu sắc hơn về trách nhiệm gìn giữ những giá trị tưởng chừng rất quen thuộc. Và trong khoảnh khắc lắng lại ấy, khi nghĩ về Đông Hồ hôm nay và mai sau, vẫn vang lên như một lời nhắc nhở dịu dàng mà bền bỉ: *Tranh Đông Hồ gà lợn nét tươi trong, Màu dân tộc sáng bừng trên giấy điệp.* ■

Bảo tồn di sản tư liệu phố cổ Hội An

● KHÁNH CHI

Sức hấp dẫn của Hội An không chỉ ở giá trị là một "bảo tàng sống" với quần thể kiến trúc cổ mà còn ở những di sản tư liệu quý giá được cộng đồng nơi đây trân quý, gìn giữ hàng trăm năm qua.

Nhắc đến di sản tư liệu ở Hội An có thể kể đến hệ thống thác bản văn bia chứa đựng nhiều thông tin liên quan đến lịch sử, văn hóa Hội An cũng như quá trình hình thành các làng, xã, tộc họ, nhân vật, sự kiện gắn với địa phương hoặc quá trình tạo dựng, tu bổ các di tích, tái hiện quá khứ của vùng đất Hội An như được tái hiện.

Dựa vào nội dung chính của các văn bia có thể phân thành các loại như văn bia về xây dựng, tu bổ các di tích; văn bia về các quy định, điều lệ liên quan đến giao thương, buôn bán; văn bia về nhân vật gắn với lịch sử, văn hóa địa phương; văn bia về thủy tổ các tộc họ… Mới đây, Trung tâm Bảo tồn Di sản Văn hóa thế giới Hội An (Trung tâm Hội An) tổ chức trưng bày di sản tư liệu thác bản văn bia tiêu biểu từ hệ thống đình, chùa, miếu, hội quán, nhà thờ tộc… ở Hội An với chủ đề "Nét chạm thời gian".

Các tư liệu tại trưng bày được tuyển chọn từ kho lưu trữ của Trung tâm và Viện Nghiên cứu Hán Nôm, trong đó một số thác bản văn bia đáng chú ý thể hiện lịch sử hình thành một số di tích quan trọng của Hội An được trưng bày như: Bia trùng tu miếu Quan Công (niên đại năm Quý Dậu 1753), bia trùng tu Lai Viễn Kiều (niên đại Gia Long thứ 16 - 1817), bia đình làng xã Thanh Châu (niên đại Thiệu Trị thứ 6 - 1846), bia trùng tu chùa Hải Tạng niên đại 1848… Đi kèm với nội dung gốc chữ Hán Nôm là các bản dịch sát sườn được đính kèm theo mã QR để công chúng dễ dàng tìm hiểu, nắm bắt. Qua đó, cung cấp tư liệu hữu ích cho độc giả, nhà nghiên cứu và những người quan tâm khám phá, tìm hiểu về giá trị lịch sử, văn hóa, nghệ thuật của di sản tư liệu văn bia nói riêng cũng như chiều sâu di sản Hội An nói chung.

Ngoài thác bản văn bia trưng bày đợt này, hệ thống di sản tư liệu Hán Nôm ở Hội An cũng rất phong phú về hình thức, thể loại, chứa đựng nhiều giá trị với gia phả, sắc phong, hoành phi câu đối, các văn khắc trên đá, gỗ, đồng hoặc viết trên giấy, vải… Trải qua mấy trăm năm tồn tại trước những tác động khắc nghiệt của thời gian, thiên tai, địch họa nhưng hệ thống di sản tư liệu này vẫn được bao thế hệ cư dân nơi đây giữ gìn, hiện hữu gần như nguyên vẹn trong đời sống hằng ngày, tạo nên chiều sâu văn hóa và bản sắc độc đáo của đô thị di sản. Đây là một thành tố quan trọng cần được quan tâm trong quá trình bảo tồn và phát triển đô thị cổ Hội An.

Theo Trung tâm Hội An, trong kho tàng di sản tư liệu Hán Nôm lưu giữ ở Hội An có một số văn bằng, văn bản liên quan đến việc bổ dụng, thăng bổ phong sắc chức tước trong hệ thống giáo dục thời nhà Nguyễn. Nguồn tài liệu này không những giúp cho những nhà nghiên cứu có thêm tư liệu tìm hiểu về truyền thống quê hương, truyền thống gia đình dòng tộc, về tổ chức bộ máy chính quyền triều Nguyễn mà còn khẳng định được sự đóng góp của mỗi cá nhân đối với việc đào tạo nhân tài, xây dựng và bảo vệ đất nước của một triều đại kéo dài hàng trăm năm lịch sử. Nhận thức giá trị to lớn của loại hình di sản này, từ những năm 1980, các đơn vị chức năng tại Hội An đã bắt tay vào công tác sưu tầm, nghiên cứu di sản tư liệu Hán Nôm. Đến những năm 1990, các chương trình điều tra, sưu tầm, nghiên cứu di sản tư liệu Hán Nôm được triển khai sâu rộng hơn.

Ông Phạm Phú Ngọc, Phó Giám đốc Trung tâm Hội An cho biết, đô thị cổ Hội An không chỉ nổi tiếng với quần thể kiến trúc cổ như nhà ở, đình, miếu, chùa, hội quán... mà còn lưu giữ một hệ thống di sản tư liệu phong phú. Trong đó, văn bia là nguồn tư liệu đặc biệt quan trọng, phản ánh nhiều giá trị về lịch sử, văn hóa, cư dân và đời sống xã hội của Hội An xưa. Các hoa văn chạm khắc và thư pháp trên văn bia cũng thể hiện dấu ấn nghệ thuật, tư duy thẩm mỹ và sự chuyển biến văn hóa qua từng thời kỳ, không chỉ ở Hội An mà còn trên phạm vi cả nước, góp phần làm phong phú kho tàng di sản tư liệu văn hóa của dân tộc.

Du khách tham quan trưng bày di sản tư liệu thác bản văn bia Hội An

Hiện ở khu vực bảo vệ I của Khu phố cổ Hội An có hơn 1.155 công trình di tích kiến trúc, nhà ở, nhà cổ. Một bộ phận di sản tư liệu độc đáo gắn liền với những ngôi nhà cổ, những đình, chùa, hội quán, cầu miếu,… là hệ thống hoành phi, câu đối. Đây không chỉ là vật trang trí đơn thuần làm tăng tính trang nghiêm, vẻ thẩm mỹ, cổ kính và linh thiêng cho di tích mà còn chuyển tải nhiều thông điệp mang ý nghĩa nhân văn, đặc sắc góp phần tạo nên phần "hồn" của Khu phố cổ Hội An. Thời gian qua, bộ phận di sản này được các cơ quan chuyên môn, cộng đồng quan tâm giữ gìn, tuy nhiên, trong xu thế xã hội phát triển hiện đại, do nhiều yếu tố khách quan, truyền thống, tập quán sử dụng hoành phi, câu đối có sự phai nhạt ít nhiều. Do vậy, việc nhiên cứu nhận diện đề ra các giải pháp bảo tồn và phát huy một cách toàn diện để giữ gìn di sản lâu bền, đồng thời đưa di sản đến gần hơn với công chúng là một công việc cần phải quan tâm.

Trung tâm Hội An chú trọng công tác sưu tầm, sao chụp di sản tư liệu Hán Nôm, đẩy mạnh công tác bảo tồn, phát huy giá trị di sản cả về chiều sâu và cách thức. Qua quá trình điều tra, sưu tầm, nghiên cứu trong phạm vi các xã, phường thuộc TP Hội An trước đây, Trung tâm đã thu thập, sao chụp được hơn 2.000 trang tài liệu gốc, hơn 4.500 trang tư liệu bản sao, 500 bản rập thác bản văn bia, 800 bản in mộc bản, 63 sắc phong… Bên cạnh đó còn mở rộng công tác sưu tầm tư liệu, hiện vật liên quan đến Hội An sang các địa phương lân cận có sự kết nối mật thiết với đô thị cổ Hội An, tiếp nhận thêm hàng ngàn đơn vị tư liệu và một số hiện vật thu thập ngoài thành phố. ■

Đưa vào sử dụng Thư viện Trường THCS Hành Minh

Thư viện Trường THCS Hành Minh, xã Phước Giang (Quảng Ngãi) do Tổ chức Dự án Thư viện Việt Nam tài trợ, thông qua sự kết nối của Quỹ Bảo trợ trẻ em tỉnh, với tổng kinh phí gần 2,5 tỉ đồng. Trong đó, Tổ chức Dự án Thư viện Việt Nam tài trợ gần 2 tỉ đồng, UBND huyện Nghĩa Hành (cũ) hỗ trợ 500 triệu đồng.

Công trình có quy mô xây dựng là tòa nhà hai tầng, diện tích xây dựng trên 210m^2, tổng diện tích sàn 409m^2; thuộc quy mô công trình dân dụng cấp III. Sau gần bốn tháng thi công, đến nay công trình đã hoàn thành và đưa vào sử dụng. Thư viện được trang bị một ti vi, sáu bộ máy vi tính, hơn 1.000 đầu sách các loại cùng nhiều trang thiết bị hiện đại khác. Thư viện giúp gần 390 học sinh và 26 cán bộ quản lý, giáo viên của trường có điều kiện học tập, cập nhật kiến thức mới và rèn luyện kỹ năng đọc sách. Qua đó, góp phần tạo môi trường giáo dục tốt nhất, từng bước thực hiện có hiệu quả công tác đổi mới giáo dục và đào tạo trong giai đoạn hiện nay và những năm tiếp theo.

Nhân dịp này, Sở Y tế tỉnh trao tặng 650 đầu sách, trị giá 35 triệu đồng cho Thư viện Trường THCS Hành Minh. Tổ chức Dự án Thư viện Việt Nam trao tặng 10 suất học bổng và Quỹ Bảo trợ trẻ em tỉnh trao tặng 30 suất học bổng cho các em học sinh có hoàn cảnh khó khăn trên địa bàn xã Phước Giang, mỗi suất quà trị giá 1 triệu đồng. Chủ tịch UBND tỉnh Nguyễn Hoàng Giang đã đến thăm, tặng hoa chúc mừng thầy và trò Trường THCS Hành Minh có thư viện khang trang phục vụ công tác dạy và học. Đề nghị Ban Giám hiệu nhà trường quản lý, khai thác sử dụng công trình hiệu quả. Tạo môi trường tốt nhất để nâng cao chất lượng dạy và học, góp phần thực hiện công tác đổi mới giáo dục và đào tạo trong giai đoạn mới.

Giám đốc điều hành Dự án Thư viện Việt Nam Francis J.Theusch tặng quà học sinh

Tin, ảnh: NHƯ ĐỒNG

Tuồng cổ bước ra phố thị

● KIỀU GIANG

Sáng chủ nhật, sân trước Đền thờ Vua Hùng (Bảo tàng Lịch sử TP.HCM) nhộn nhịp hơn thường lệ. Giữa dòng du khách trong và ngoài nước, khu vực biểu diễn hát Bội trở thành điểm dừng chân đặc biệt, không ranh giới sân khấu - khán phòng, không vé vào cổng, không "ngôi sao" giải trí, nhưng hàng trăm người vẫn đứng lại xem trọn chương trình, từ lớp mở màn đến những trích đoạn cao trào…

Biểu diễn hát Bội trong khuôn khổ Tuần lễ Du lịch TP.HCM năm 2025 tại Cổng chợ Bến Thành Ảnh: FBNH

Khung cảnh ấy cho thấy tuồng cổ hôm nay không còn bó hẹp trong sân đình hay các dịp lễ hội truyền thống. Loại hình nghệ thuật này đang hiện diện ngày càng rõ ở nhiều không gian đương đại của TP.HCM - từ bảo tàng, chợ truyền thống, điểm du lịch đến trường học, khu dân cư - với cách tiếp cận linh hoạt, gần gũi hơn với công chúng đô thị.

Khi hát Bội bước ra khỏi sân đình

Những năm gần đây, hát Bội được biểu diễn đều đặn tại nhiều không gian quen thuộc của đời sống đô thị như chợ Bến Thành, chợ Bình Tây, phố Bùi Viện, sân trước Đền thờ Vua Hùng, Lăng Tả quân Lê Văn Duyệt, Miễu Bà Thủy Long (xã đảo Thạnh An), Đình Thần Tương Bình Hiệp, trường học, khu dân cư… Việc đưa hát Bội vào các địa điểm này không nhằm "trình diễn hóa" nghệ thuật truyền thống, mà để khôi phục mối liên hệ vốn có giữa hát Bội và cộng đồng.

Sáng chủ nhật, tại sân trước Đền thờ Vua Hùng, khán giả quây tròn quanh sân khấu "dã chiến": Người lớn tuổi chăm chú theo dõi từng lớp diễn, người trẻ tranh thủ ghi hình, du khách nước ngoài tò mò xem nghệ sĩ hóa trang. Không gian mở giúp hát Bội tiếp cận khán giả tự nhiên, không áp lực, không rào cản.

Ngay lối vào, BTC trưng bày ảnh hóa trang các nhân vật tuồng kinh điển. Những gương mặt đỏ, trắng, xanh, đen, mặt rằn, mang râu… với ý nghĩa biểu trưng rõ ràng trở thành "bài học nhập môn" trực quan, giúp khán giả phần nào nhận diện tính cách nhân vật trước khi xem trích đoạn.

Chương trình do Nhà hát Nghệ thuật hát Bội TP.HCM phối hợp Bảo tàng Lịch sử TP.HCM thực hiện, dưới sự chỉ đạo của Sở VH&TT TP.HCM. Theo nghệ sĩ Nguyễn Thanh Bình (Trưởng phòng Tổ chức biểu diễn), đây là chuỗi hoạt động đưa hát Bội đến gần công chúng thành thị, đặc biệt giới trẻ và du khách. Cùng với sân khấu tại Nhà hát và Lăng Lê Văn Duyệt, sân trước Đền thờ Vua Hùng là một trong ba điểm diễn thường xuyên nhất của Nhà hát.

Mở đầu chương trình là điệu múa *Nhật Nguyệt Bát Thiên Vương* mang ý nghĩa cầu phúc, cầu bình an. Nghệ sĩ nam trong trang phục đỏ, râu dài, cầm biểu tượng mặt trời; nghệ sĩ nữ cầm mặt trăng; bốn anh kép đội kim khôi tượng trưng bốn phương Đông - Tây - Nam - Bắc; bốn cô đào đội lông trĩ đại diện bốn mùa Xuân - Hạ - Thu - Đông. Tiết mục mở màn tưng bừng, tiếng trống chầu dồn dập, kéo khán giả nhập cuộc ngay từ những phút đầu tiên.

Trong phần giới thiệu, người thuyết minh nhắc lại hành trình hàng thế kỷ của hát Bội. Sang đầu thế kỷ XX, hát Bội từng được đưa đi đấu xảo tại Pháp, rồi trở thành loại hình giải trí thịnh hành ở Nam Bộ. Đến nay, dù sân khấu hiện đại thay đổi mạnh mẽ, hát Bội vẫn giữ vai trò trong đời sống văn hóa tín ngưỡng, nhất là qua các lễ hội truyền thống.

Sau phần giới thiệu, khán giả thưởng thức hai trích đoạn tiêu biểu. *Chung Vô Diệm sản Long Trì* gây ấn tượng với lớp diễn dồn dập: Nghệ sĩ Ngọc Giàu hóa thân Chung Vô Diệm - nữ tướng tài trí vừa hộ giá vua sang nước Sở, vừa bị thách đấu sinh tử; cuộc rượt đuổi thể hiện bằng bộ pháp rõ ràng, động tác dứt khoát, tiếng trống thúc giục, đặc biệt lớp diễn chuyển dạ trong nguy nan khiến nhiều khán giả lần đầu xem phải trầm trồ. Ngay sau đó, Thái hậu Dương Vân Nga tái hiện giai đoạn biến động

Biểu diễn hát Bội tại sân trước Đền thờ Vua Hùng

lịch sử: Nghệ sĩ Kiều My trong vai Thái hậu cùng các nghệ sĩ NSƯT Linh Phước, Bảo Châu, Thanh Bình… mang đến lớp diễn giàu cảm xúc, giúp người xem hiểu rõ hơn quyết định trao ngai cho Lê Hoàn - hình tượng kinh điển của sân khấu tuồng, đặt lợi ích quốc gia lên trên mọi định kiến.

Di sản sân khấu trong nhịp sống đô thị

Nhà hát Nghệ thuật hát Bội TP.HCM (thành lập năm 1977) hiện có khoảng 40 nghệ sĩ, nhạc công, kỹ thuật viên. Bên cạnh biểu diễn tại Nhà hát, đơn vị chủ động đưa hát Bội đến lễ hội, đình làng, trường học và không gian công cộng. Riêng tháng 12, nhiều suất diễn được tổ chức liên tục tại Đình Thần Tương Bình Hiệp, Miễu Bà Thủy Long (Thạnh An), chợ Bình Tây, chợ Bến Thành, Lăng Lê Văn Duyệt…

Khán giả gần đây cho rằng hát Bội không còn xa lạ. Sinh viên ĐH FPT nhận xét biểu diễn ngoài trời giúp dễ tiếp cận hơn; sinh viên ĐH Mỹ thuật TP.HCM ấn tượng với hóa trang - phục trang, xem như "kho tư liệu thị giác" giàu giá trị. Du khách quốc tế cũng thích thú khi lần đầu xem hát Bội ngay giữa trung tâm thành phố, cảm nhận đây là "nghệ thuật bản địa sống động", không phải trình diễn trưng bày.

Cùng với biểu diễn cộng đồng, các hoạt động giao lưu quốc tế mở rộng không gian tiếp cận. Giao lưu hát Bội - Kapa Haka nhân 50 năm quan hệ Việt Nam - New Zealand cho thấy nghệ sĩ hai nước cùng trải nghiệm bộ tay, bộ chân, cách xướng, cách hóa trang, từ đó hiểu hơn ngôn ngữ biểu đạt của mỗi loại hình - khẳng định hát Bội không chỉ là di sản bảo tồn mà còn là phương tiện đối thoại văn hóa.

Trong Tuần lễ Du lịch TP.HCM 2025, tối 11.12, chương trình tại Cổng chợ Bến Thành thu hút đông đảo khán giả, trong đó có nhiều du khách quốc tế. Ngoài trích đoạn biểu diễn, hoạt động "thử làm nghệ sĩ hát Bội", vẽ mặt nạ, tô màu nhân vật giúp công chúng, nhất là giới trẻ, tiếp cận nghệ thuật truyền thống bằng trải nghiệm trực tiếp.

Tại Miễu Bà Thủy Long (xã đảo Thạnh An), các suất chầu diễn gắn với Lễ cầu Ngư mang lại cảm xúc khác biệt: Tiếng trống chầu, sắc phục hát Bội hòa vào niềm tin tín ngưỡng cư dân biển đảo, khẳng định vai trò lâu đời của loại hình này trong đời sống cộng đồng. Trước đó, tối 9.12, vở *Hiền Thần* diễn tại chợ Bình Tây và trở lại vào ngày 18.12. Chuỗi suất diễn cho thấy khả năng thích ứng của hát Bội khi bước vào không gian công cộng; qua ngôn ngữ tuồng truyền thống, câu chuyện danh tướng Nguyễn Cửu Đàm được tái hiện, giúp khán giả hiểu hơn lịch sử vùng đất Gia Định - Sài Gòn.

Những hoạt động liên tục cho thấy tuồng cổ không đứng yên trong ký ức hay trên sân khấu sân đình. Khi rời khung sân khấu truyền thống để hiện diện ở chợ, bảo tàng, trường học, điểm du lịch…, hát Bội trở lại đúng vai trò vốn có: Nghệ thuật gắn bó với cộng đồng, tín ngưỡng dân gian và đời sống đương đại. ■

Hòa nhạc Giáng sinh tại Nhà hát thành phố

Hòa trong không khí lễ hội cuối năm, Nhà hát Giao hưởng, Nhạc và Vũ kịch TP.HCM (HBSO) tổ chức *Hòa nhạc Giáng sinh - Christmas Concert HBSO 2025*, diễn ra lúc 20h các ngày 20-21.12 tại Nhà hát TP.HCM.

Hòa nhạc năm nay quy tụ nhiều nghệ sĩ trong và ngoài nước như nghệ sĩ khách mời Cho Hae-Ryong, NSƯT Phạm Khánh Ngọc, Phạm Trang, Phạm Duyên Huyền, Đào Mác, Phan Hồng Dịu, cùng Hợp xướng và Dàn nhạc Giao hưởng HBSO. Đặc biệt, sự góp mặt của Hợp xướng Thiếu nhi Hàn Quốc tạo nên điểm nhấn giao lưu quốc tế cho hai đêm diễn. Chương trình do nhạc trưởng Trần Nhật Minh dàn dựng và chỉ huy.

Phần một của hòa nhạc dành trọn cho các trích đoạn trong *Messiah* - kiệt tác của George Frideric Handel. Từ khúc Sinfonia mở màn đến những hợp xướng quen thuộc như *Hallelujah, Glory to God in the Highest*, chương trình dẫn dắt khán giả bước vào không khí thiêng liêng, trang trọng, giàu cảm xúc, với sự hòa quyện giữa giọng ca solo và hợp xướng.

Phần hai mang màu sắc tươi mới hơn với các giai điệu Giáng sinh kinh điển và hiện đại như *Adeste Fideles, The First Noel, Angels We Have Heard on High*, cùng những tác phẩm sôi động như *Santa's Epic Ride* hay *The Christmas Polka*. Chương trình khép lại bằng *We Wish You a Merry Christmas*, gửi gắm lời chúc an lành đến khán giả.

Với nội dung được dàn dựng công phu và lực lượng nghệ sĩ đông đảo, *Christmas Concert HBSO 2025* được kỳ vọng góp phần làm phong phú đời sống âm nhạc hàn lâm của TP.HCM trong mùa Giáng sinh.

KIỀU GIANG

NSƯT NGÔ LÊ THẮNG:

Đổi mới đào tạo, gieo mầm tài năng xiếc Việt

● **THANH MAI**

Tại Đại hội Thi đua yêu nước Bộ VHTTDL lần thứ IV, Hiệu trưởng Trường Trung cấp Nghệ thuật Xiếc và Tạp kỹ Việt Nam, NSƯT Ngô Lê Thắng vinh dự được trao Bằng khen cá nhân vì những thành tích tiêu biểu, xuất sắc trong công tác giai đoạn 2021-2025. Phần thưởng này là "quả ngọt" ghi dấu hành trình bền bỉ, tâm huyết của ông trong sự nghiệp "ươm mầm" tài năng xiếc, góp phần bảo tồn và phát huy loại hình nghệ thuật đặc thù của sân khấu Việt.

Hiệu trưởng NSƯT Ngô Lê Thắng dành trọn tâm huyết cho công tác đào tạo nghệ thuật xiếc

Văn Hóa đã có cuộc trò chuyện cùng NSƯT Ngô Lê Thắng nhằm hiểu hơn về hành trình gắn bó với nghề cũng như những đóng góp của ông cho sự phát triển bền vững của nghệ thuật nước nhà.

● **P.V**: *Là một trong những cá nhân được trao Bằng khen vì thành tích tiêu biểu giai đoạn 2021-2025, ông đón nhận sự ghi nhận này với những cảm xúc nào?*

- NSƯT Ngô Lê Thắng: Tôi rất phấn khởi và trân trọng sự ghi nhận này, bởi với tôi, đó không chỉ là niềm vinh dự cá nhân mà là sự đánh giá cho cả một chặng đường "lấy bền bỉ làm vốn, lấy kỷ luật làm thước đo".

Đào tạo xiếc là nghề "đãi cát tìm vàng", không thể nóng vội hay theo lối "ăn xổi". Người học xiếc vừa học động tác, vừa phải rèn thân, luyện chí, dựng bản lĩnh sân khấu… Đây đều là những giá trị không thể đóng khung trong giáo trình hay đo đếm bằng điểm số. Chính vì thế, công tác giảng dạy buộc phải không ngừng đổi mới. Từ cách huấn luyện, tiếp cận học viên đến việc kết hợp truyền nghề trực tiếp với ứng dụng công nghệ, xây dựng bài giảng số và chuẩn hóa quy trình đào tạo, tất cả đều nhằm đáp ứng thực tiễn của loại hình nghệ thuật đặc thù, khắt khe và nhiều thách thức. Mục tiêu của tôi không dừng lại ở việc đào tạo những nghệ sĩ giỏi nghề, mà còn là hình thành tư duy sáng tạo, khả năng thích ứng với đời sống biểu diễn hiện nay, đồng thời giữ được "hồn cốt" và bản sắc của xiếc Việt.

● *Trên cương vị người đứng đầu một cơ sở đào tạo nghệ thuật đặc thù, với tinh thần "dám nghĩ - dám làm - dám chịu trách nhiệm", trước những thách thức của công tác đào tạo và giữ nghề xiếc hiện nay, điều gì khiến ông trăn trở nhất?*

- Điều khiến tôi trăn trở nhất là bài toán đổi mới phương pháp đào tạo trong khi vẫn giữ được những giá trị nền tảng của nghề xiếc. Đó chính là chuyển từ cách dạy - học "thụ động" sang "chủ động", lấy người học làm trung tâm.

Trước đây, đào tạo xiếc chủ yếu dựa trên phương thức truyền nghề. Cách tiếp cận này giúp bảo đảm an toàn và chuẩn hóa kỹ năng, nhưng cũng vô tình "đóng khung" tư duy sáng tạo, trong khi sáng tạo chính là linh hồn của nghệ thuật. Nhận rõ thực tế này, những năm gần đây, nhà trường từng bước điều chỉnh phương pháp đào tạo theo hướng cân bằng giữa an toàn nghề nghiệp và khuyến khích cá nhân hóa. Quan hệ thầy - trò không còn là mệnh lệnh một chiều, mà trở thành quá trình tương tác, trao đổi và phản biện. Giáo viên giữ vai trò định hướng, kiểm soát rủi ro và khơi mở tư duy; học sinh là trung tâm của thực hành, được chủ động thử nghiệm, tìm tòi và sáng tạo trong khuôn khổ cho phép. Để làm được điều đó, việc đầu tiên là thay đổi tư duy của đội ngũ giảng viên, chuyển từ áp đặt sang gợi mở, từ truyền đạt sang dẫn dắt, để người học có không gian bộc lộ cá tính nghệ thuật, hình thành bản lĩnh sân khấu và tạo dựng dấu ấn riêng.

Song song với đổi mới phương pháp, từ năm 2021 đến nay, nhà trường đã chủ trì biên soạn và nghiệm thu 6 bộ giáo trình cấp Bộ; đồng thời phối hợp xây dựng các bài giảng số đăng tải trên Cổng Bình dân học vụ số quốc gia. Đây là nền tảng quan trọng nhằm nâng cao chất lượng đào tạo và đưa nghệ thuật xiếc Việt thích ứng với yêu cầu phát triển trong nước và quốc tế.

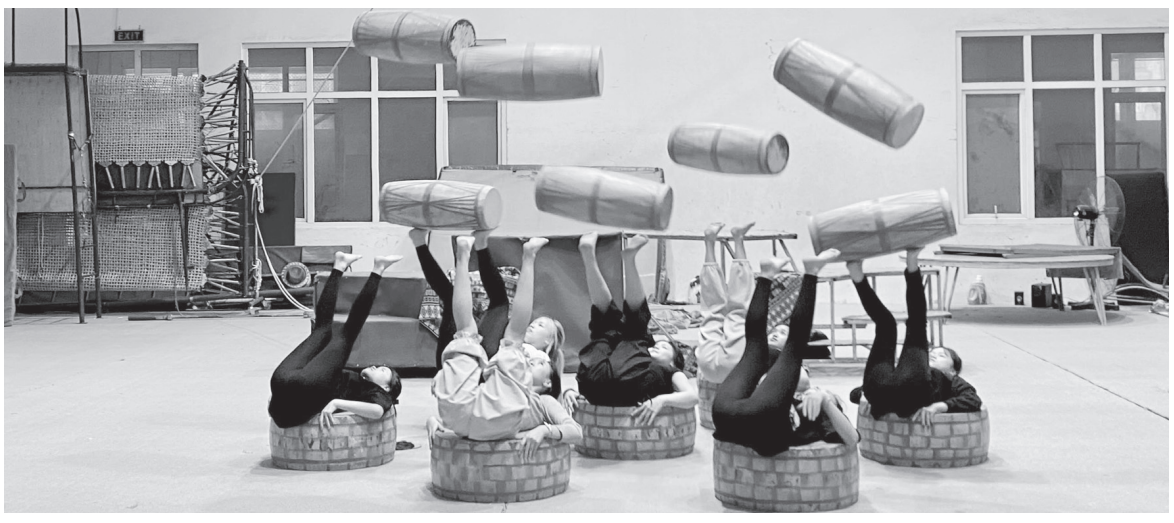
● *Trong bối cảnh nghề xiếc ngày càng kén người theo đuổi, nhà trường đã triển khai đổi mới những gì trong phương thức tuyển sinh để vừa thu hút được thế hệ trẻ đủ đam mê, tạo nền tảng cho đào tạo nghệ thuật xiếc phát triển bền vững?*

- Từ trước đến nay, công tác tuyển sinh của Trường Trung cấp Nghệ thuật Xiếc và Tạp kỹ Việt Nam luôn đối mặt với nhiều thách thức, bởi đối tượng tuyển sinh chủ yếu là các em mới 11 tuổi, độ tuổi còn quá non nớt để hình dung về nghề nghiệp tương lai.

Để thu hút các em, đội ngũ tuyển sinh phải đến từng trường, tổ chức biểu diễn trực quan, để các em cảm nhận nghề bằng mắt thấy, tay chạm, hỏi các em có hứng thú và mong muốn theo học hay không? Khi các em đồng ý, bước tiếp theo là thuyết phục phụ huynh, bởi tất cả học sinh được tuyển đều ở độ tuổi còn rất nhỏ, cần sự bảo trợ và đồng hành từ gia đình. Nhà trường còn phải trực tiếp mời cả phụ huynh và học sinh đến tham quan, trải nghiệm quy trình đào tạo, cơ sở vật chất, tìm hiểu chế độ chính sách của Nhà nước dành cho học sinh xiếc. Quá trình này vừa tốn công sức, vừa đòi hỏi sự kiên nhẫn và nghệ thuật thuyết phục tinh tế. Đặc biệt, trong năm vừa qua, trường đã chủ động kết nối với các CLB cộng đồng về xiếc, coi đây là nguồn tuyển sinh chiến lược. Các em tham gia CLB đã có trải nghiệm thực tế, nắm được các kỹ năng cơ bản và thể hiện niềm đam mê với nghề.

Dù tuyển sinh đầy khó khăn, nhưng kết quả đầu ra hầu hết các em đều theo đúng nghề, trưởng thành và phát triển sự nghiệp xiếc. Đây chính là minh chứng rõ ràng nhất rằng, dù gian nan, việc tìm kiếm và ươm mầm tài năng trẻ cho nghệ thuật xiếc vẫn là một hành trình đáng giá và đầy tự hào!

● *Xin cảm ơn ông!*

Hơn 90% diễn viên xiếc Việt được đào tạo tại Trường Trung cấp Xiếc và Tạp kỹ Việt Nam

(Vụ Tổ chức cán bộ, Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch thực hiện)

Trường Trung cấp Nghệ thuật Xiếc và Tạp kỹ Việt Nam xét công nhận sáng kiến cấp cơ sở năm 2025

Vừa qua, Hội đồng sáng kiến Trường Trung cấp Nghệ thuật Xiếc và Tạp kỹ Việt Nam đã xét công nhận *Giáo trình Thăng bằng* và *Giáo trình Nhào lộn* (Giáo trình cấp Bộ) là sáng kiến cấp cơ sở năm 2025. Đây là minh chứng cho nỗ lực nghiên cứu khoa học, nhằm góp phần nâng cao chất lượng đào tạo nghệ thuật xiếc và phát triển nguồn nhân lực chuyên nghiệp cho ngành.

Trong lĩnh vực đào tạo, giáo trình được ví như "trái tim" của cơ sở giáo dục, vừa là công cụ giảng dạy, vừa là tiêu chuẩn đánh giá năng lực nghiên cứu của đội ngũ giảng viên. Một bộ giáo trình tốt vừa cung cấp kiến thức, kỹ năng cơ bản, vừa hướng dẫn phương pháp giảng dạy, giúp giáo viên tối ưu hóa quá trình huấn luyện, đồng thời tạo điều kiện để học sinh phát huy tư duy sáng tạo và rút ngắn thời gian tập luyện.

Các bộ giáo trình giúp quá trình giảng dạy và học tập thuận tiện, đồng thời cập nhật các xu hướng mới

Hiệu trưởng Trường Trung cấp Nghệ thuật Xiếc và Tạp kỹ Việt Nam, Trưởng Ban Biên soạn giáo trình, NSƯT Ngô Lê Thắng cho biết, các giáo trình này được cập nhật theo xu hướng hiện đại, nhằm rút ngắn thời gian tập luyện các động tác khó mà vẫn đảm bảo độ an toàn và hiệu quả. Ngoài nội dung kỹ thuật, giáo trình còn hướng dẫn chi tiết phương pháp giảng dạy, cách tổ chức bài học, điều chỉnh cường độ luyện tập và đánh giá tiến độ học sinh.

Những sáng kiến này không chỉ nâng cao chất lượng đào tạo tại trường mà còn chuẩn hóa phương pháp giảng dạy nghệ thuật xiếc. Bên cạnh đó, việc nghiên cứu, biên soạn và ứng dụng giáo trình cũng giúp đội ngũ giáo viên khẳng định năng lực, chủ động đổi mới.

Việc công nhận các sáng kiến này là bước tiến quan trọng, vừa đảm bảo tính khoa học trong đào tạo, vừa góp phần xây dựng nền tảng bền vững để xiếc Việt tiếp tục phát triển, thích ứng với xu hướng toàn cầu, qua đó, khích lệ giáo viên và học sinh phấn đấu, đổi mới và sáng tạo không ngừng.

HOA MAI

LÀNG DU LỊCH IA NUENG:

Điểm hẹn văn hóa Gia Rai bên Biển Hồ

● PHAN HIẾU

Trên cao nguyên Pleiku, có một "đôi mắt" huyền bí - Biển Hồ Tơ Nưng, với hàng mi xanh mướt là rừng thông rì rào gió hát suốt năm. Nằm kế bên, làng Ia Nueng của đồng bào Gia Rai như lọn tóc mai xòa nhẹ xuống gương mặt phố núi thanh tú. Ia Nueng mộc mạc đang từng bước thay đổi, trở thành điểm sáng của nông thôn mới kiểu mẫu, đồng thời vươn mình phát triển thành làng văn hóa du lịch cộng đồng hấp dẫn, góp phần làm phong phú thêm bản đồ du lịch Tây Nguyên.

Cây đa hàng trăm năm tuổi tại làng Ia Nueng

Ia Nueng thay áo mới

Ia Nueng ngày nay không còn hình ảnh lam lũ như trước kia. Làng đã khoác lên mình diện mạo mới mẻ, với những con đường bê tông phẳng lì, những ngôi nhà khang trang, sạch sẽ. Tuy vậy, Ia Nueng vẫn vẹn nguyên hồn cốt của một bản làng Tây Nguyên truyền thống. Là nơi sinh sống của gần 97% người Gia Rai, Ia Nueng đạt chuẩn nông thôn mới kiểu mẫu từ năm 2019. Mặc dù chịu nhiều ảnh hưởng của đô thị hóa, làng vẫn giữ được vẻ mộc mạc, hoang sơ và bảo tồn được những nét di sản văn hóa quý báu của cha ông.

Anh Thiên, thôn trưởng làng Ia Nueng chia sẻ: "Đường làng, ngõ xóm ngày càng phong quang, rộng rãi, giúp việc đi lại của bà con thuận lợi hơn. Nhờ chương trình xây dựng nông thôn mới, đời sống của nhân dân được nâng cao rõ rệt, hộ nghèo giảm, hộ khá tăng. Bà con rất tin tưởng vào sự lãnh đạo của Đảng và Nhà nước, ai cũng phấn khởi, vui mừng".

Trong các buổi sinh hoạt cộng đồng, khi được thông báo về chủ trương xây dựng làng du lịch cộng đồng, người dân bày tỏ sự ủng hộ nhiệt tình. Già làng Hmrik cho biết: "Bà con rất vui, ai cũng muốn chung tay thực hiện đề án. Chúng tôi cam kết từ những việc nhỏ nhất, như giữ gìn vệ sinh, cảnh quan, trồng hoa dọc đường làng để tạo điểm nhấn".

Theo già Hmrik, người Gia Rai ở làng đã xóa bỏ nhiều hủ tục lạc hậu, thay vào đó là nếp sống văn minh và giữ gìn bản sắc văn hóa của dân tộc. "Chúng tôi tự hào vì đời sống được nâng lên rõ rệt, đó là thành quả từ sự quan tâm của Đảng và sự nỗ lực của nhân dân", ông chia sẻ.

Nhìn từ cao nguyên Pleiku, Ia Nueng không chỉ đẹp hơn mà còn là nơi lưu giữ những bản sắc độc đáo, làm say đắm lòng du khách. Cụm cây đa cổ thụ hàng trăm năm tuổi, giọt nước truyền thống, những ngôi nhà sàn cổ xưa và nhà rông nguyên bản vẫn bảo tồn vẹn nguyên. Đặc biệt, Ia Nueng là nơi gìn giữ rất tốt các di sản văn hóa phi vật thể. Làng hiện có năm bộ cồng chiêng quý, được dùng trong các nghi lễ quan trọng như cưới hỏi, ma chay và lễ trưởng thành. Những nghề thủ công truyền thống như đan lát, tạc tượng, dệt thổ cẩm cũng được bà con duy trì và phát triển.

Từ di sản văn hóa đến điểm du lịch cộng đồng mới

Là một trong những người tâm huyết với việc phát triển du lịch cộng đồng, chị H'Huyên, Chủ tịch Hội Phụ nữ làng Ia Nueng cho biết: "Trước đây, du lịch trong làng chủ yếu là tự phát. Tuy nhiên, với chủ trương mới và sự hướng dẫn từ các cơ quan chức năng, bà con đã chung tay để đưa Ia Nueng trở thành một điểm đến du lịch hấp dẫn".

Chị H'Huyên cũng bày tỏ, Ia Nueng có những nét đặc biệt mà các bản làng khác không có. Nằm đối diện với cổng Biển Hồ, du khách đến đây có thể dừng lại tham quan những cây đa cổ thụ, giọt nước cổ xưa, tận hưởng không gian yên bình. Tuy nhiên, để du lịch cộng đồng đi vào hoạt động bền vững, việc vận động và huy động sự tham gia của người dân là vô cùng quan trọng. Mỗi gia đình đều có trách nhiệm giữ gìn vệ sinh và duy trì cảnh quan xanh, sạch, đẹp.

Về phía chính quyền địa phương, ông Đặng Khánh Toàn, Phó Chủ tịch UBND xã Biển Hồ cho biết: "Chúng tôi đã đăng ký với Sở VHTTDL để đưa Ia Nueng thành một trong những làng văn hóa du lịch nổi bật của người Gia Rai, nhằm đưa làng có tiếng nói trong cộng đồng du lịch Việt Nam". Đồng thời, địa phương đã chú trọng bảo tồn các di sản như giếng nước và nhà mồ, nhằm tạo dựng không gian văn hóa đậm đà bản sắc.

Ông Khánh nhận định, Ia Nueng hoàn toàn có đủ tiềm năng để phát triển du lịch cộng đồng. Chính quyền địa phương cũng đang khuyến khích các hộ dân chuyển đổi ngành nghề, khai thác đặc sản địa phương như cơm lam, gà nướng, cà đắng, tổ chức các lớp tập huấn du lịch chuyên nghiệp...

Nhận xét về tiềm năng của Ia Nueng, bà Nguyễn Thị Thanh Lịch, Phó Chủ tịch UBND tỉnh Gia Lai khẳng định: "Đây là một điểm đến đặc trưng, nổi bật. Trong khuôn khổ Năm Du lịch quốc gia 2026, tỉnh sẽ chú trọng kết nối các điểm du lịch, bao gồm Biển Hồ, Chư Đăng Ya và đặc biệt là làng Ia Nueng".

Cùng với đó, việc hoàn thiện hồ sơ công nhận cây đa di sản và bảo vệ giọt nước của làng sẽ được tiếp tục triển khai để duy trì giá trị văn hóa truyền thống của Ia Nueng. ■

Bà con vẫn lưu giữ và sử dụng nước giọt trong đời sống sinh hoạt

Những pho tượng gỗ độc đáo tại Ia Nueng

TP.HCM TRIỂN KHAI LUẬT DI SẢN VĂN HÓA 2024:

Giữ gìn bản sắc vùng, miền trong đời sống đô thị

Hôm qua 18.12, tại xã Hồ Tràm (TP. HCM), Sở Văn hóa và Thể thao TP.HCM tổ chức Hội nghị triển khai Luật Di sản văn hóa 2024 và các văn bản hướng dẫn thi hành năm 2025, hướng tới mục tiêu đưa di sản trở thành nguồn lực nuôi dưỡng đời sống văn hóa - xã hội ở từng địa bàn, từng cộng đồng dân cư.

Hội nghị tập trung tuyên truyền, phổ biến những quy định mới của luật, đồng thời nâng cao nhận thức và trách nhiệm của đội ngũ công chức, viên chức và các tổ chức, cá nhân liên quan trong công tác bảo tồn, phát huy giá trị di sản. Trong bối cảnh một đô thị đa dạng cư dân và nhiều lớp văn hóa giao thoa, việc triển khai luật được nhìn nhận không chỉ là yêu cầu quản lý nhà nước, mà còn là cách gìn giữ bản sắc vùng, miền ngay trong nhịp sống hiện đại, để người dân được thụ hưởng văn hóa một cách thiết thực và bền vững.

Tham dự hội nghị có đại diện lãnh đạo và công chức Phòng Văn hóa - Xã hội 168 xã, phường, đặc khu; đại diện các bảo tàng trực thuộc Sở, Trung tâm Bảo tồn di tích; các bảo tàng ngoài công lập và Hội Cổ vật… Đây là lực lượng tuyến đầu ở cơ sở, trực tiếp đồng hành cùng cộng đồng trong việc nhận diện, gìn giữ và kể lại câu chuyện di sản của địa phương bằng ngôn ngữ gần gũi, dễ làm, dễ lan tỏa.

Nội dung tập huấn xoay quanh một số điểm mới của Luật Di sản văn hóa 2024; hướng dẫn hồ sơ bảo quản, tu bổ, phục hồi di tích; triển khai các quy định liên quan dự án đầu tư xây dựng, cải tạo công trình, nhà ở trong và ngoài khu vực bảo vệ di tích lịch sử - văn hóa, danh lam thắng cảnh. Bên cạnh đó là chuyên đề về quản lý, bảo vệ và phát huy di sản văn hóa phi vật thể trong các danh sách của UNESCO và Danh mục quốc gia, cùng phần trao đổi - thảo luận, hướng dẫn xử lý các tình huống phát sinh tại địa phương.

Các báo cáo viên gồm đại diện lãnh đạo Cục Di sản văn hóa (Bộ VHTTDL), lãnh đạo Sở Văn hóa và Thể thao TP.HCM và giảng viên Trường Đại học Văn hóa TP.HCM. Nhiều ý kiến tại hội nghị nhấn mạnh: Di sản chỉ thật sự "sống" khi được cộng đồng tham gia gìn giữ và tự hào tiếp nối; khi những giá trị truyền thống trở thành điểm tựa tinh thần, gắn kết con người, làm giàu bản sắc vùng, miền và góp phần tạo nên sức sống văn hóa của đô thị hôm nay.

THÙY TRANG

CHỨC NĂNG ĐIỀU TIẾT CỦA VĂN HÓA TRONG SỰ VẬN ĐỘNG VÀ PHÁT TRIỂN XÃ HỘI HIỆN ĐẠI

Bài 10:

Văn hóa làm "màng lọc" giá trị trong thời kỳ hội nhập

● **GS.TS ĐINH XUÂN DŨNG**

Chúng ta có thể rút ra tính đặc thù của sự điều tiết quan hệ giữa văn hóa và chính trị thể hiện ở hai nội dung. *Một là,* nền tảng tư tưởng của chính trị hay hạt nhân cơ bản, cốt lõi, *cái tĩnh* của chính trị giữ vai trò, tác động chi phối đối với văn hóa. *Hai là,* ngược lại, văn hóa với những chuẩn giá trị chân, thiện, mỹ là *hệ điều tiết* để chính trị vận động theo hướng đúng đắn, tiến bộ, giúp cho sự phát triển về chất lượng của cộng đồng và xã hội.

Chủ tịch Hồ Chí Minh thổi chiếc khèn do đồng bào Yên Châu tặng trong chuyến thăm nhân dân các dân tộc Tây Bắc, ngày 7.5.1959 **Ảnh: Tư liệu**

Từ tư tưởng Hồ Chí Minh: Biến chính trị thành sức mạnh văn hóa

Không thẩm thấu những giá trị văn hóa, toàn bộ hoạt động chính trị sẽ không tạo được tác dụng, hiệu quả thực chất, bền vững của bản thân hoạt động đó. Tìm hiểu chức năng điều tiết của văn hóa đối với chính trị, cần quán triệt cả hai đặc điểm trên. Những năm qua, đang có hai biểu hiện cần điều chỉnh. *Một là*, tách văn hóa khỏi chính trị, đòi sự "độc lập" của văn hóa, từ đó, phủ nhận sự lãnh đạo, định hướng của Đảng. *Hai là*, hoạt động chính trị "chay", máy móc, xơ cứng, lặp lại, nông cạn, không có năng lực gắn kết với tính ưu việt, sức mạnh riêng của văn hóa, từ đó làm cho "trường" tác động của chính trị ngày càng thu hẹp. Chủ tịch Hồ Chí Minh từng khẳng định: Kinh tế, văn hóa phải trong chính trị: "Văn hóa có liên lạc với chính trị rất mật thiết, nghĩa là văn hóa phải sửa đổi được tham nhũng, được lười biếng, phù hoa, xa xỉ" (Báo *Cứu quốc*, ngày 24.10.1946).

Một bài học vô cùng sâu sắc trong tư tưởng Hồ Chí Minh được nhà nghiên cứu Trần Bạch Đằng nêu ra là: "Tư tưởng Hồ Chí Minh tất nhiên là tư tưởng chính trị, định hướng chính trị song mang đặc thù dễ phân biệt với các tư tưởng đương thời khác ở phần lớn biểu hiện của tư tưởng dưới dạng văn hóa. Nói cách khác, tư tưởng Hồ Chí Minh tác động vào xã hội như một sức mạnh văn hóa, thuyết phục bằng cảm hóa... Tự biểu hiện đến trình độ một nền văn hóa, tư tưởng Hồ Chí Minh thâm nhập vào xã hội, ảnh hưởng đến nếp nghĩ, nếp sống hàng chục triệu người, đến quan hệ cộng đồng và đến sự tu thân cá nhân" (Trần Bạch Đằng: *Tư tưởng Hồ Chí Minh - sinh khí của một học thuyết*, Viện Hồ Chí Minh xuất bản, Hà Nội, 1993, t.2, tr.57-58).

Như vậy, rõ ràng là, vai trò điều tiết của văn hóa ở đây chính là *văn hóa chính trị*, văn hóa điều tiết các mục tiêu, nội dung, hoạt động chính trị mang tính chân thật, nhân văn, dân chủ, khoa học, hợp lòng dân, và các giá trị chân, thiện, mỹ phải trở thành "màng lọc", lọc bỏ tất cả cái gì là sai, là giả, là lừa dối, mị dân, máy móc và giáo điều trong các hoạt động chính trị. Tác giả Phạm Duy Đức và Vũ Thị Phương Hậu đã nhận định: "*Sự chuyển hóa* tư tưởng chính trị "dưới dạng văn hóa", biến chính trị trở thành *sức mạnh của văn hóa*, thẩm thấu vào đời sống tinh thần, tình cảm của xã hội là phương pháp chính trị độc đáo và đặc sắc của Hồ Chí Minh" (PGS.TS Phạm Duy Đức, PGS.TS Vũ Thị Phương Hậu, đồng chủ biên: *Văn hóa trong chính trị và văn hóa trong kinh tế ở Việt Nam - Một số vấn đề lý luận và thực tiễn, Sđd*, tr.35).

Ở các phần trên đã trình bày, lý giải vai trò điều tiết phát triển của văn hóa đối với toàn bộ xã hội, các quan hệ lớn và một số lĩnh vực chủ yếu như kinh tế, chính trị. Song, như chúng ta đều hiểu, văn hóa thấm sâu vào từng con người, chi phối, tác động trực tiếp và sâu sắc toàn bộ thế giới tinh thần (nhận thức, suy nghĩ, tình cảm, cảm xúc...) và quan hệ, hành vi của con người với thế giới xung quanh, với thiên nhiên, xã hội, với cộng đồng và với chính mình. C.Mác đã cho rằng, mục tiêu cuối cùng của "sản xuất tinh thần" là tạo ra nhân cách, các giá trị trong nhân cách để con người trở nên "NGƯỜI" nhất.

Vai trò điều tiết của văn hóa trong đời sống hằng ngày

Như vậy, cùng với việc điều tiết vĩ mô, văn hóa thường xuyên, ở mọi nơi, mọi lúc tham gia trực tiếp điều tiết sự hình thành, phát triển nhân cách cho từng cá thể người trong đời sống hằng ngày và trong cả vòng đời của một cá thể. Và đây là một nội dung đặt ra nhiều vấn đề phong phú, phức tạp cần nghiên cứu và giải đáp.

Trong cuộc sống có thể có tình huống người con âm thầm, lặng lẽ, kiên trì, tự nguyện chăm sóc cha mẹ già ốm đau trong thời gian dài, song cũng có những người con đuổi bố mẹ ra khỏi nhà để chiếm đất, chiếm nhà, hoặc có những anh chị em ruột máu thuẫn nặng nề vì việc phân chia tài sản, thậm chí dẫn tới án mạng. Trong cuộc sống, chúng ta có thể bắt gặp tình huống có hai người va quệt xe trên đường và cùng bị ngã. Cùng một tình huống có hai cách ứng xử, một là cả hai bắt tay nhau chân tình, xin lỗi và ứng xử văn minh, hai là tình trạng cả hai người lao vào nhau ẩu đả, chửi bới lẫn nhau, làm náo loạn cả một đoạn đường.

Tại sao lại xảy ra những cách ứng xử trái ngược nhau như vậy? Pháp luật có thể can thiệp để xử lý, song chỉ có thể kết luận đúng, sai theo những quy định có trong pháp luật. Từ chiều sâu của nó, cần phân tích kỹ hơn, nếu đứng ở tầm nhìn văn hóa. Đánh giá các trường hợp trên đều phải đứng trước một thử thách nếu nhìn từ bên trong nhân cách, đó là kết quả xử lý quan hệ giữa thiện và ác, tốt và xấu, vô thức và ý thức, lý trí và bản năng, lương tâm và vô cảm... Các phạm trù trên đều thuộc về văn hóa, giá trị và vô giá trị, chuẩn mực văn hóa và phản văn hóa đang "ngủ ngầm" bên trong mọi người. Và "ngày nào mà chúng ta còn là con người hiện thực, là phàm nhân thì các đức tính và tật xấu ấy còn có thể *đột ngột bột phát* và biểu hiện ra ngoài với sức trỗi dậy khó lường trước được" (Narada Maha Thera: *Đức Phật và Phật pháp*, Nxb. Tôn giáo, Hà Nội, 2003, tr.315).

Có nghĩa là, chúng ta luôn luôn phải lựa chọn. Sự *lựa chọn* đó là *kết quả của điều tiết* trên hai kênh sau: *Năng lực tự kích hoạt* những cái tốt, cái giá trị, cái thiện, cái đẹp, lương tâm... và *khả năng tự tiết chế, triệt tiêu* cái xấu, cái ác, cái vô giá trị, phản văn hóa, vô cảm, bản năng... trong mỗi con người. Vai trò và chức năng điều tiết để xây dựng nhân cách văn hóa trong cuộc sống hằng ngày và trong cả cuộc đời một con người thể hiện rõ rệt ở cuộc đấu tranh thầm lặng mà cam go này. Trong Bát Chánh đạo của Phật pháp có một chi là *Chánh Tinh tấn*. Chi này nhấn mạnh: Cố gắng tiêu trừ các ác pháp phát sanh; cố gắng đè nén các ác pháp đang hoặc chưa phát sanh, bởi vì "Bên trong mỗi con người đều có một *kho tàng đức hạnh* cao thượng và một *hầm tật xấu đê hèn*. Chánh Tinh tấn là *đè nén, tuyệt trừ* tật xấu và cố gắng *vun xới, đắp bồi* tánh tốt" (Narada Maha Thera: *Đức Phật và Phật pháp, Sđd,* tr.315). Chủ tịch Hồ Chí Minh cũng đã vận dụng rất sáng tạo ý tưởng trên khi cho rằng, phải làm cho cái xấu, cái ác mất dần đi và cái tốt, cái đẹp trong mỗi người nở như hoa mùa xuân.

Sự điều tiết bằng con đường *tự kích hoạt, vun xới, đắp bồi và tự tiết chế, đè nén, tuyệt trừ* thể hiện sâu sắc sức mạnh đặc biệt của văn hóa và đến nay, nó vẫn giữ nguyên giá trị thực tiễn bởi vì chúng ta đã, đang và sẽ tiếp tục cuộc "chiến đấu khổng lồ", "cuộc chiến đấu chống lại những gì đã cũ kỹ, hư hỏng, để tạo ra những cái mới mẻ, tốt tươi" như trong *Di chúc* của Bác Hồ đã chỉ rõ. ■ ***(Còn tiếp)***

Triển khai dự án Thư viện số S-Gallery tại 11 trường tiểu học TP.HCM

Trung tâm Thông tin và Chương trình Giáo dục (Sở GD&ĐT TP.HCM) phối hợp cùng Công ty Cổ phần SANTANI triển khai dự án Thư viện số S-Gallery với mô hình "Không gian Hồ Chí Minh trực tuyến và Thư viện điện tử văn hóa trải nghiệm đa phương tiện" tại 11 trường tiểu học trên địa bàn TP. Dự án diễn ra từ ngày 18.12.2025 đến 20.01.2026, nhằm tạo không gian học tập sáng tạo, góp phần giáo dục lịch sử - văn hóa, thúc đẩy văn hóa đọc và hình thành kỹ năng công dân số cho học sinh.

Tại mỗi trường, dự án bố trí một góc trải nghiệm đặt trong thư viện hoặc khu vực thuận tiện, được trang bị máy tính bảng cài đặt Thư viện điện tử văn hóa, tai nghe, cùng bộ học cụ, đồ chơi dân gian, mô hình di sản tích hợp mã QR và không gian trực quan ứng dụng công nghệ AR. Song song đó, phần mềm Thư viện số văn hóa S-Gallery được cài đặt trên hệ thống máy tính, màn hình tương tác của nhà trường và tích hợp với cổng thông tin điện tử ngành giáo dục, góp phần xây dựng bản sắc thư viện số trong hệ thống trường học...

Với sự phối hợp giữa cơ quan quản lý giáo dục, nhà trường và doanh nghiệp, dự án hướng tới mục tiêu bồi đắp tình yêu lịch sử - văn hóa, thúc đẩy văn hóa đọc và khơi dậy tinh thần "Kế thừa di sản - Tiếp bước tương lai" cho học sinh tiểu học TP.HCM. **A.HUY**

FUTSAL NỮ GIÀNH HUY CHƯƠNG VÀNG:

Khẳng định vị thế mới

● BẢO ANH

Sau 18 năm kể từ SEA Games 2007, đội tuyển Futsal nữ Việt Nam đã làm được điều mà người hâm mộ mong chờ, đó là giành tấm huy chương vàng tại Đại hội thể thao khu vực. HLV Nguyễn Đình Hoàng cùng các học trò đã thay đổi lịch sử sau khi họ đánh bại Indonesia ở trận chung kết môn Futsal nữ SEA Games 33, vào hôm qua 18.12 ở Thái Lan.

Hành trình quá đỗi ngọt ngào

Đội tuyển Futsal nữ Việt Nam (hạng 11 thế giới) bước vào trận chung kết SEA Games 33 sau chiến thắng tối thiểu trước Philippines ở bán kết. Trong khi đó ở trận bán kết còn lại, dù được đánh giá cao hơn rất nhiều so với Indonesia (hạng 18 thế giới) nhưng chủ nhà Thái Lan đã để đối thủ cầm hoà 4-4 sau 2 hiệp chính, trước khi thua 6-7 trên loạt luân lưu, qua đó dừng bước ở bán kết. Thất bại của đội tuyển nữ Thái Lan - đội bóng hạng 8 thế giới và ứng cử viên sáng giá nhất cho chức vô địch, đã mở ra cơ hội để đội tuyển nữ Việt Nam lần đầu tiên trong lịch sử có thể giành tấm huy chương vàng tại SEA Games.

Và đứng trước cơ hội lớn như thế, các cô gái Việt Nam đã không thể từ chối. Trước Indonesia - đội đã quật ngã Thái Lan, không nhiều người nghĩ rằng các cô gái Việt Nam lại có khởi đầu tốt ngoài mong đợi. Chỉ trong vòng 12 phút đầu trận, đội đã dẫn trước 4-0, trong đó Thanh Ngân lập cú đúp cùng 2 pha lập công của Thùy Trang và K'Thủa. Lợi thế quá lớn trong hiệp 1 giúp các học trò của HLV Nguyễn Đình Hoàng dễ đá hơn rất nhiều trong hiệp 2. Đội tuyển nữ Việt Nam chủ động chơi chậm, đề cao sự an toàn. Các cô gái Indonesia đã rất nỗ lực tấn công nhưng không thể làm khó hàng thủ đội tuyển nữ Việt Nam. Thậm chí ở phút thi đấu cuối trận, Nguyệt Vi kịp lập công khi đối thủ đá Power -play, ấn định chiến thắng 5-0 cho đội tuyển nữ Việt Nam. Trước đó tại vòng bảng, đội tuyển nữ Việt Nam đã vượt qua Indonesia 3-1 và thắng Myanmar 4-2.

Như vậy, đội tuyển nữ Việt Nam kết thúc hành trình tại SEA Games 33 không thể ngọt ngào hơn với chức vô địch đầu tiên trong lịch sử. Đây là một cột mốc lịch sử mới của Futsal nữ Việt Nam tại đấu trường khu vực. Trải qua 18 năm với 5 kỳ SEA Games (năm 2007, 2011, 2013, 2017 và 2022), đội tuyển nữ Việt Nam chỉ giành huy chương bạc và đều xếp sau Thái Lan. Thầy trò HLV Nguyễn Đình Hoàng giờ đây đã đổi màu huy chương, đồng thời giúp Futsal nước nhà bước sang một trang sử mới.

Chiến tích của "các cô gái vàng"

Tấm huy chương vàng SEA Games 33 thật sự là một chiến tích rất đáng tự hào của các cô gái Futsal Việt Nam. Tại SEA Games, môn Futsal nữ cũng giống như bóng chuyền nữ khi chứng kiến sự thống trị tuyệt đối của Thái Lan. Người Thái đã vô địch 5 kỳ SEA Games vào năm 2007, 2011, 2013, 2017 và 2022. Họ là "nữ hoàng" của Futsal Đông Nam Á với bề dày thành tích và lối chơi toàn diện. Đội bóng "xứ Chùa vàng" là một trong những đội hàng đầu của châu Á và ở đẳng cấp thế giới. Do vậy việc chúng ta phá vỡ sự thống trị của họ tại đấu trường này, được xem là chiến tích lịch sử.

Tấm huy chương vàng SEA Games 33 là thành quả xứng đáng của cả một hành trình dài đầy gian nan, bền bỉ và khát vọng. Trong bối cảnh lực lượng Futsal nữ Việt Nam phải nhờ "viện trợ" từ bóng đá 11 người, thì chức vô địch SEA Games 33 càng ý nghĩa hơn cho những nỗ lực vượt khó của cả tập thể. Dưới sự dẫn dắt của HLV Nguyễn Đình Hoàng, đội tuyển nữ Việt Nam bước vào SEA Games 33 với sự chuẩn bị kỹ lưỡng, tinh thần quyết tâm cao độ và niềm tin mãnh liệt vào khả năng của chính mình. Không còn là hình ảnh của một đội bóng non trẻ, thiếu bản lĩnh ở những thời khắc quyết định, các cô gái Việt Nam thi đấu chững chạc, kỷ luật và đầy tự tin trước mọi đối thủ.

Xuyên suốt hành trình trên đất Thái Lan, đội tuyển nữ Việt Nam cho thấy một lối chơi hiện đại, khoa học, dựa trên nền tảng phòng ngự chắc chắn và những pha phản công sắc bén. Sự gắn kết giữa các tuyến, khả năng di chuyển không bóng linh hoạt cùng tinh thần thi đấu quả cảm đã giúp đội tuyển vượt qua những thử thách lớn. Mỗi trận đấu trôi qua là một lần mà những Thuỳ Trang, K'Thủa, Thùy Linh, Thanh Ngân, Phương Anh, Nguyệt Vị, Vân Anh… cho thấy sự nỗ lực và khát khao không ngừng.

Trận chung kết SEA Games 33 là đỉnh cao của bản lĩnh và ý chí, là nơi mà khát khao và đẳng cấp của các cô gái Việt Nam được thể hiện rõ nhất. Khi tiếng còi mãn cuộc vang lên, chiến thắng thuộc về Việt Nam - chiến thắng của lòng kiên trì, của niềm tin không bao giờ tắt. Hình ảnh các cầu thủ ôm chầm lấy nhau trong niềm hạnh phúc vỡ òa, những giọt nước mắt lăn dài trên các cầu thủ là minh chứng rõ nét nhất cho giá trị của tấm huy chương vàng. Chúng ta đã chờ tấm huy chương vàng này lâu lắm rồi. Đó là phần thưởng xứng đáng cho những năm tháng âm thầm tập luyện, cho những hy sinh mà không phải ai cũng nhìn thấy của các cô gái Việt Nam. ■

Đội tuyển Futsal nữ Việt Nam giành huy chương vàng, đồng thời giúp Futsal nước nhà bước sang một trang sử mới **Ảnh: ĐỨC THIỆN**

Thủ tướng chúc mừng U22 và Futsal nữ quốc gia đoạt HCV

Tối 18.12, ngay sau khi Đội tuyển bóng đá nam U22 và Đội tuyển nữ Futsal quốc gia Việt Nam xuất sắc giành huy chương Vàng SEA Games 33, Thủ tướng Chính phủ Phạm Minh Chính đã gửi thư chúc mừng thành tích tuyệt vời của Ban huấn luyện và các Đội tuyển.

Trong thư, Thủ tướng viết:

Thay mặt Chính phủ và người hâm mộ bóng đá nước nhà, tôi nồng nhiệt chúc mừng Ban huấn luyện, toàn thể Đội tuyển bóng đá nam U22 quốc gia và Đội tuyển nữ Futsal quốc gia đã kiên cường thi đấu và xuất sắc giành huy chương Vàng SEA Games 33. Đây là thành tích tuyệt vời, ghi nhận sự nỗ lực và cống hiến hết mình của các Đội tuyển trong cả hành trình tại SEA Games 33.

Năm 2025 là một năm thành công của bóng đá Việt Nam với ngôi vô địch Đông Nam Á vào tháng 1 của Đội tuyển nam quốc gia; lần thứ 3 liên tiếp vô địch U23 Đông Nam Á vào tháng 7; Đội tuyển bóng đá nữ quốc gia giànhhHuy chương Bạc SEA Games 33 ngày hôm qua; Đội tuyển nữ Futsal quốc gia và Đội tuyển bóng đá nam U22 quốc gia giành huy chương Vàng ngày hôm nay tại SEA Games 33. Từng trận đấu đều thể hiện bản lĩnh, nhiệt huyết, mang dấu ấn đậm nét của những "Chiến binh sao vàng" với tinh thần quả cảm, ý chí kiên cường và khát vọng vươn lên mạnh mẽ. Tôi đánh giá cao sự quyết tâm, nỗ lực không ngừng nghỉ của Ban huấn luyện và các Đội tuyển; đồng thời trân trọng cảm ơn sự quan tâm, phối hợp chặt chẽ, tích cực đồng hành của các cơ quan, tổ chức, đặc biệt là sự ủng hộ, cổ vũ bằng cả trái tim của hàng triệu người hâm mộ đối với các Đội tuyển của chúng ta.

Thời gian tới, Thủ tướng Chính phủ giao Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch tiếp tục tập trung chỉ đạo Liên đoàn Bóng đá Việt Nam đầu tư có trọng tâm, trọng điểm, tạo mọi điều kiện thuận lợi để Đội tuyển bóng đá nam U22 quốc gia và Đội tuyển nữ Futsal quốc gia nói riêng, Bóng đá Việt Nam nói chung ngày càng nâng cao chất lượng chuyên môn, bản lĩnh thi đấu và gặt hái nhiều thành công hơn nữa trên các đấu trường khu vực, châu lục và quốc tế.

Chúng ta mong muốn và tin tưởng rằng, Ban huấn luyện và toàn thể các Đội tuyển bóng đá quốc gia Việt Nam tiếp tục phát huy tinh thần đoàn kết, chung sức, đồng lòng, ý chí quyết tâm, giữ vững niềm tin, tinh thần cống hiến, trách nhiệm và cao thượng, tất cả vì màu cờ sắc áo và tình cảm, sự tin yêu của người hâm mộ, của nhân dân cả nước, mang lại vinh quang cho Tổ quốc.

Chúc Đội tuyển bóng đá nam U22 quốc gia và Đội tuyển nữ Futsal quốc gia tiếp tục gặt hái nhiều thành công hơn nữa trong thời gian tới!

Thân ái!

Phạm Minh Chính

Thủ tướng Chính phủ nước CHXHCN Việt Nam

U22 GIÀNH HUY CHƯƠNG VÀNG:

Thắng bằng bản lĩnh

NGỌC TRUNG

Chủ nhà Thái Lan dẫn trước không chỉ 1 mà tới 2 bàn, khán đài tạo sức ép, trận đấu trôi vào thời khắc căng thẳng nhất. Nhưng U22 Việt Nam không mất cấu trúc, không đánh rơi niềm tin, để rồi lật ngược thế cờ và giành tấm huy chương vàng SEA Games 33 bằng bàn thắng ở hiệp phụ.

U22 Việt Nam giành tấm huy chương vàng thứ ba trong lịch sử Ảnh: ĐỨC CƯỜNG

Vạn sự khởi đầu nan

Trận đấu bắt đầu bằng sự thận trọng thường thấy của một cuộc tranh vàng. Thái Lan nhập cuộc với cường độ cao, tấn công phủ đầu để tận dụng lợi thế khán giả, còn U22 Việt Nam cố gắng kéo nhịp xuống, giữ cự ly đội hình, tìm điểm rơi cho những tình huống chuyển trạng thái. Cán cân chỉ thực sự nghiêng khi Thái Lan tìm ra điểm bùng nổ ở những khoảnh khắc có thể "đổi" thành bàn thắng ngay lập tức đó là sút phạt trực tiếp và những cú ra chân ở ngoài vòng cấm.

Phút 20, từ tình huống phạm lỗi của Quốc Cường ở cự ly hơn 25m, Thái Lan được hưởng quả đá phạt. Yotsakon tung cú sút vòng qua hàng rào, bóng đi vào góc lưới dù Trung Kiên bay người hết cỡ và chạm được tay. Bàn mở tỷ số ấy vừa là kỹ năng, vừa là sự tự tin, thứ mà đội chủ nhà luôn có thừa khi đá chung kết trên sân Rajamangala.

Từ chỗ đá chắc, U22 Việt Nam chệch nhịp. Những pha triển khai ở trung tuyến thiếu mạch lạc, tốc độ chuyển trạng thái chậm hơn đối thủ nửa nhịp, khiến áp lực quay ngược về phần sân nhà. Thái Lan sau khi có bàn, chơi thực dụng hơn, chờ Việt Nam đẩy đội hình lên rồi phản công vào khoảng trống sau lưng hai biên. Phút 31, chủ nhà trừng phạt thêm một lần nữa. Một pha chuyển đổi trạng thái nhanh, Seksan Ratree có không gian rộng trước vòng cấm, bình tĩnh kéo bóng rồi tung cú dứt điểm chìm và hiểm, tiếp tục khiến Trung Kiên chỉ kịp chạm tay. 0-2 ở chung kết, lại trước chủ nhà, là bài toán nghiệt ngã.

Hai bàn thua cách nhau hơn 10 phút, nhưng cùng một mẫu số: U22 Việt Nam để đối thủ có khoảng trống ở khu vực "vùng 2", khoảng không ngay trước vòng cấm, nơi những cú sút tốt luôn là vũ khí sát thương. Ở hiệp một, Việt Nam không chỉ thua tỷ số, điều đáng lo hơn là cảm giác mong manh khi bị đối thủ "bắn" từ xa, trong lúc tuyến giữa chưa kịp che chắn đủ dày. HLV Kim Sang - sik đã phải can thiệp từ sớm khi đưa Thái Sơn vào thay Quốc Cường trong hiệp một, một điều chỉnh nhằm tăng tranh chấp và khả năng giữ bóng ở trung lộ. Nhưng phải sau giờ nghỉ, bước ngoặt mới thực sự xảy ra.

15 phút bùng nổ và những tình huống cố định

U22 Việt Nam bước vào hiệp hai với một tinh thần khác. Văn Thuận và Thanh Nhàn, hai quân bài từng tạo khác biệt ở bán kết, được tung vào sân. Sự thay đổi không chỉ ở con người, mà ở cách đá đó là pressing quyết liệt hơn, nhịp chuyền nhanh hơn và các đường lên bóng trực diện hơn thay vì vòng vèo. Phút 49, cơ hội đến từ một pha tổ chức nhanh. Đình Bắc băng xuống đối mặt thủ môn Sorawat, rồi dùng sức rướn đẩy bóng vượt qua tầm với. Sorawat phạm lỗi trong vòng cấm. Trọng tài chỉ tay vào chấm phạt đền. Đình Bắc tự đứng dậy và tự thực hiện cú sút, rút ngắn tỷ số xuống 1-2. Đó không chỉ là bàn thắng, mà là tín hiệu cho thấy U22 Việt Nam đã "trở lại" với trận chung kết.

Bàn rút ngắn tỷ số lập tức làm thay đổi tâm thế toàn đội. Việt Nam chơi hưng phấn, dồn ép liên tục và đặc biệt tận dụng tốt các tình huống cố định, thứ vũ khí thường quyết định những trận đấu lớn. Phút 60, từ một quả phạt góc bên cánh phải, các trung vệ Việt Nam tạo sức ép trong khu vực 5m50. Trong nỗ lực phá bóng, Waris của Thái Lan lúng túng đưa bóng về lưới nhà. 2-2.

Đình Bắc tả xung, hữu đột giữa các cầu thủ Thái Lan Ảnh: TAM NINH

Hai bàn trong quãng ngắn đầu hiệp hai khiến "gió đổi chiều" rõ rệt. U22 Việt Nam thậm chí là đội chơi hay hơn trong phần còn lại và có những cơ hội đủ để kết thúc trận ngay trong 90 phút nhưng không thể tận dụng thành công. Dù vậy, điều quan trọng là sau những khoảnh khắc trôi qua trong tiếc nuối, Việt Nam không vội vàng. Đội chấp nhận hiệp phụ như một phần tất yếu của cuộc chơi, giữ kỷ luật và chờ đợi một thời điểm định đoạt khác, nơi bản lĩnh thường lên tiếng.

Khoảnh khắc của những dự bị

Hiệp phụ bắt đầu, và chỉ sau vài phút, dấu ấn thay người của HLV Kim lại xuất hiện theo cách trực diện nhất - bàn thắng.

Phút 96, một pha phối hợp của những "lá bài" từ ghế dự bị mở ra khác biệt. Thái Sơn chuyền để Văn Thuận xử lý trong vòng cấm. Cú sút chìm của số 10 bị Sorawat đẩy ra và Thanh Nhàn ập vào đá bồi rất nhanh, nâng tỷ số lên 3-2. Đó là khoảnh khắc thể hiện đầy đủ bản năng của một cầu thủ tấn công chọn vị trí, tăng tốc đúng nhịp và dứt điểm gọn gàng. Thanh Nhàn phấn khích đến mức cởi áo ăn mừng và nhận thẻ vàng, rồi không lâu sau phải rời sân vì đau, nhường chỗ cho Quốc Việt.

Bàn thắng ấy là tổng hòa của ba lớp giá trị: Điều chỉnh chiến thuật đúng thời điểm; nhân sự thay đổi hiệu quả và tâm lý không vỡ khi bị dồn vào thế bất lợi. Đến lúc này, điều Việt Nam cần là bảo vệ lợi thế trước sức ép tất yếu từ chủ nhà. Những phút còn lại của hiệp phụ là một bài kiểm tra chịu đựng. Thái Lan tăng cường tạt bóng, ném biên, sút xa, tìm cách kéo Việt Nam vào trạng thái hỗn loạn. U22 Việt Nam đã làm điều quan trọng nhất trong phòng ngự là giữ cự ly đội hình, bọc lót tốt, hạn chế tối đa những khoảng trống "vùng 2", nơi họ từng trả giá ở hiệp một. Trung Kiên không phải trổ tài quá nhiều, bởi hàng thủ trước mặt anh đá kỷ luật, tỉnh táo và chủ động phá các điểm rơi nguy hiểm.

Phía bên kia, Việt Nam vẫn có cơ hội "đóng nắp" trận đấu trong một pha phản công khi Ngọc Mỹ qua người rồi chuyền ngang, nhưng cú dứt điểm sau đó không thành. Dù vậy, sự phung phí ấy không còn đủ để làm Việt Nam chao đảo. Khi tiếng còi mãn cuộc vang lên, cảm xúc trào ra là điều dễ hiểu, nhưng thứ đọng lại lớn hơn là hình ảnh một đội bóng trẻ biết cách thắng bằng bản lĩnh.

Chiến thắng 3-2 trước U22 Thái Lan giúp U22 Việt Nam giành tấm huy chương vàng bóng đá nam SEA Games thứ ba trong lịch sử, sau SEA Games 30 (2019) và SEA Games 31 (2022). Con số là một thống kê quan trọng, nhưng thông điệp mới là điều đáng kể: Khi đứng trước nghịch cảnh, bóng đá trẻ Việt Nam không còn "gãy" dễ dàng. Rajamangala vì thế tiếp tục là "mảnh đất lành" theo cách rất đặc biệt, nơi bóng đá Việt Nam học được cách chiến thắng trong áp lực và giữ được cái đầu lạnh để xoay chuyển một trận chung kết.

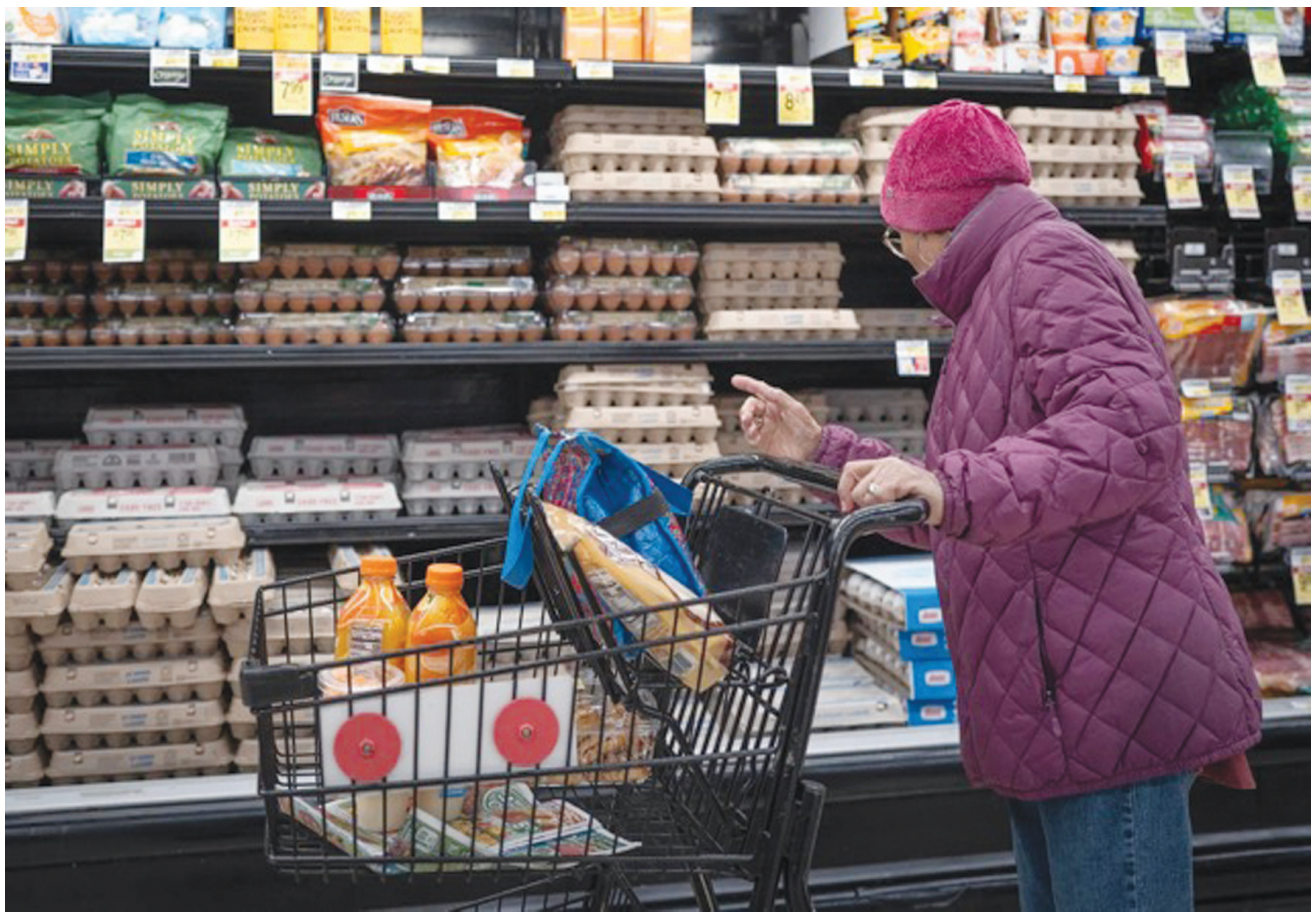
Đêm 18.12 khép lại với chiếc huy chương vàng trên tay U22 Việt Nam. Nhưng dư âm bền hơn là hành trình ngược dòng không chỉ trên bảng tỷ số, mà trong chính tâm thế thi đấu: Dám chịu đựng, dám thay đổi, và dám tin rằng trận chung kết vẫn còn một chương khác, chương của bản lĩnh. ■

Tổng Biên tập: NGUYỄN ANH VŨ
Phó Tổng Biên tập: PHAN THANH NAM - NGUYỄN VĂN MƯỜI
TÒA SOẠN - TRỊ SỰ VÀ PHÁT HÀNH:
Số 33 ngõ 294/2 Kim Mã, phường Ngọc Hà, TP Hà Nội - ĐT: 024.37265564 - E.mail: baovanhoa@fpt.vn
GPXB: Số 370/GP-BTTTT ngày 05/7/2016 của Bộ Thông tin và Truyền thông
VĂN PHÒNG ĐẠI DIỆN PHÍA NAM:
170 Nguyễn Đình Chiểu, phường Xuân Hòa, TP.HCM - ĐT/FAX: 028. 38230890 - 39100922
TRỤ SỞ VĂN PHÒNG ĐẠI DIỆN PHÍA NAM TẠI TỈNH KHÁNH HÒA:
211 Thống Nhất, phường Tây Nha Trang, tỉnh Khánh Hòa; ĐT: 0258. 3825008
TRỤ SỞ VĂN PHÒNG ĐẠI DIỆN PHÍA NAM TẠI TP ĐÀ NẴNG:
12 Trương Hán Siêu, phường An Hải, TP Đà Nẵng - ĐT: 0236. 3897798
Chế bản: Báo Văn Hóa
In tại: Cty CP In Công đoàn Việt Nam
GIÁ: 5.000đ

Gánh nặng sinh hoạt phí "phủ bóng" tiêu dùng Mỹ

● HỒNG NHUNG

Năm 2025, áp lực tài chính đè nặng lên các hộ gia đình Mỹ, trong đó nhóm thu nhập thấp và một phần nhóm thu nhập trung bình chịu ảnh hưởng rõ rệt nhất.

Người tiêu dùng Mỹ "thắt chặt hầu bao" dịp mua sắm cuối năm Ảnh: GETTY

Mùa lễ hội cuối năm đang trở nên khó khăn hơn đối với người tiêu dùng Mỹ, khi hầu hết người tiêu dùng đều cho biết giá thực phẩm, điện sinh hoạt và quà tặng dịp lễ đều tăng cao hơn so với bình thường. Trước áp lực tài chính cá nhân và gia đình ngày càng lớn, nhiều người dân Mỹ buộc phải điều chỉnh kế hoạch chi tiêu và mua sắm. Xu hướng này thể hiện rõ nhất trong giai đoạn cao điểm của mùa mua sắm cuối năm, khi mức chi tiêu của người dân có dấu hiệu thắt chặt hơn.

Trong cuộc khảo sát của Trung tâm Nghiên cứu các vấn đề công AP-NORC mới đây, đại đa số người trưởng thành ở Mỹ đều nhận thấy giá cả thực phẩm, điện và quà tặng ngày lễ đều cao hơn bình thường vào dịp cuối năm. Khoảng một nửa số người Mỹ tham gia khảo sát cho biết việc mua sắm quà tặng trong dịp lễ đã trở nên khó khăn hơn so với bình thường. Nhiều người khác cũng nói rằng họ đang trì hoãn các khoản mua sắm lớn, hoặc cắt giảm mạnh chi tiêu cho những mặt hàng không thiết yếu so với trước đây.

Theo Cục Thống kê Lao động, trong tháng 11 người Mỹ đã kiếm được trung bình 36,86 USD mỗi giờ, tăng 3,5% so với cùng kỳ năm trước. Các nhà kinh tế phân tích đây là đánh giá đáng suy ngẫm khi lạm phát hiện vẫn là mối đe dọa lớn. Trong khi đó, hàng loạt thuế quan của Mỹ cũng làm gia tăng áp lực lạm phát và gây lo ngại về sự ổn định của nền kinh tế, khiến giá cả duy trì ở mức mà nhiều người Mỹ cảm thấy bất an. Dù con số này thoạt nhìn có vẻ tích cực, nhưng mức tăng lương vẫn gần như không đủ để theo kịp đà tăng giá tiêu dùng khoảng 3% mỗi năm. Đáng chú ý, đây cũng là mức tăng lương theo năm thấp nhất của người Mỹ kể từ tháng 5.2021.

Trong khi đó, mức tăng lương của các hộ gia đình có thu nhập trung bình chỉ đạt 2,3%, còn nhóm thu nhập thấp thậm chí chỉ tăng 1,4% trong vòng một năm qua. Việc tiền lương tăng chậm trong bối cảnh lạm phát có dấu hiệu quay trở lại đang làm trầm trọng thêm áp lực chi phí sinh hoạt tại Mỹ. Xu hướng này cũng phản ánh sự suy yếu ngày càng rõ nét của thị trường lao động, khi nền kinh tế Mỹ đã ghi nhận tình trạng mất việc làm trong những tháng gần đây. Trước tình hình này, nhiều chuyên gia khẳng định việc tăng trưởng tiền lương đang chậm lại và kéo theo đó là cuộc khủng hoảng khả năng chi trả kéo dài.

Vào tuần trước, Cục Dự trữ Liên bang Mỹ (FED) đã quyết định hạ lãi suất thêm 0,25 điểm phần trăm trong lần cắt giảm thứ ba liên tiếp, đưa lãi suất cơ bản xuống mức thấp nhất kể từ tháng 11.2022. Giới phân tích đánh giá cao động thái này, cho rằng đây là "cú hích" tích cực đối với nền kinh tế và thị trường Mỹ, đặc biệt là khi mùa mua sắm cuối năm đang diễn ra sôi động.

Liên quan đến động thái này, Chủ tịch FED Jerome Powell cho biết, cách tốt nhất để giải quyết nỗi lo về chi phí sinh hoạt của người Mỹ là thúc đẩy thị trường việc làm. Đây là lần thứ 3 trong vòng 4 tháng FED cắt giảm lãi suất, đánh dấu một cột mốc quan trọng trong chính sách tiền tệ và mở ra cơ hội tiếp cận các lựa chọn vay vốn dễ dàng hơn cho hàng triệu người Mỹ.

Về mặt lý thuyết, việc tiếp tục cắt giảm lãi suất sẽ giúp giải phóng thêm nguồn vốn, tạo điều kiện để các nhà tuyển dụng đẩy mạnh thu hút nhân sự. Khi thị trường lao động được cải thiện, người lao động Mỹ sẽ có nhiều cơ hội việc làm hơn, qua đó buộc các doanh nghiệp phải trả mức lương cao hơn để thu hút và giữ chân nhân lực.

Cũng theo báo cáo bán lẻ mùa cuối năm do S&P Global công bố tháng trước, doanh số bán lẻ trong mùa lễ hội năm 2025 được dự báo tăng khoảng 4% so với năm 2024, tương đương tốc độ tăng của năm ngoái nhưng vẫn thấp hơn mức bình quân 10 năm là 5,3%. Nhu cầu tiêu dùng chỉ tăng ở mức "khiêm tốn", chủ yếu được hỗ trợ bởi nhóm khách hàng có thu nhập cao và hoạt động vay tiêu dùng. "Người tiêu dùng ngày càng có xu hướng sử dụng các chương trình tín dụng để chi trả cho các mặt hàng thiết yếu và không thiết yếu", báo cáo nêu rõ.

Một số chuyên gia cũng cho rằng lạm phát tại Mỹ đã tăng chậm lại trong những tháng gần đây, tuy nhiên về tổng thể, vẫn nhanh hơn mức tăng trưởng tiền lương của nhóm thu nhập thấp và trung bình. Tình trạng lạm phát dai dẳng đã khiến FED thận trọng trong việc đưa ra quyết định hạ lãi suất. Ở bối cảnh hiện tại, FED đang nỗ lực vừa kiểm soát lạm phát, vừa hỗ trợ thị trường lao động và duy trì mức lương cao, nhằm giúp người dân Mỹ từng bước phục hồi cảm giác ổn định về kinh tế. ■

CÂU CHUYỆN VĂN HÓA

Khác lạ từ một triển lãm "ngược"

● THANH HÀ

Tại Hà Nội vừa diễn ra Triển lãm mỹ thuật "Cuba - Mỹ Latinh qua các bức tranh: Hành trình khám phá bản sắc văn hóa" do Cục Hợp tác quốc tế (Bộ VHTTDL), Đại sứ quán Cuba tại Việt Nam, Ban Vận động mỹ thuật và ngoại giao văn hóa cùng UBND phường Hoàn Kiếm, Hà Nội tổ chức mang tới nhiều điều khác lạ.

Khác lạ bởi vì tính chất của Triển lãm. Theo bà Đào Thị Liên Hương, Trưởng Ban liên lạc Ban Vận động Mỹ thuật và Ngoại giao Văn hóa Việt Nam, Ban được thành lập từ năm 2017 với những người quan tâm đến vấn đề mỹ thuật Việt Nam và mong muốn đưa mỹ thuật nước nhà ra thế giới. Thời gian qua, Ban Vận động đã trao tặng tranh cho 34 cơ quan đại sứ quán Việt Nam ở nước ngoài, với mong muốn mang "hồn Việt" đến các văn phòng đại diện của Việt Nam tại các quốc gia trên thế giới. Thế nhưng, ở Triển lãm lần này, lần đầu tiên Ban thực hiện một sự kiện có tính chất "ngược lại", tức là mang văn hóa của nước ngoài vào Việt Nam. Lý do, theo bà Đào Thị Liên Hương, Ban Vận động mỹ thuật và ngoại giao văn hóa mong muốn sẽ tiếp tục nhận được sự hợp tác từ các cơ quan đại sứ quán nước ngoài tại Việt Nam để mang văn hóa của các quốc gia đến gần hơn với người dân trong nước.

Tuy lạ nhưng mà quen. Bởi bản chất của văn hóa là tiếp biến. Văn hóa không tĩnh tại mà luôn vận động, phát triển thông qua sự tiếp xúc, trao đổi và biến đổi có chọn lọc các yếu tố ngoại lai để làm giàu thêm nội lực, làm phong phú bản sắc dân tộc, chứ không phải đồng hóa hoàn toàn mà mất gốc. Văn hóa Việt Nam tiếp biến mạnh mẽ từ nhiều nền văn hóa khác nhau qua các thời kỳ lịch sử, tạo nên một nền văn hóa đa dạng, giàu bản sắc, có tính dung hợp cao, vừa giữ được cội nguồn dân tộc vừa có khả năng hội nhập quốc tế.

Càng quen hơn nữa khi đây là văn hóa, nghệ thuật của đất nước Cuba anh em. Tuy xa hơn nửa vòng Trái đất nhưng đất nước và con người Cuba rất gần, luôn ở trong trái tim con người Việt Nam. Câu nói "Vì Việt Nam, Cuba sẵn sàng hiến dâng cả máu của mình!" của lãnh tụ Fidel Castro đã trở thành câu cửa miệng của người dân Việt Nam, bất cứ ai cũng có thể thuộc lòng.

Bởi vậy, phát biểu tại sự kiện, Đại sứ Cuba tại Việt Nam Rogelio Polanco Fuentes nhấn mạnh, ngày 2.12.1960, khi Việt Nam chính thức thiết lập quan hệ ngoại giao với Cuba, quốc gia đầu tiên tại vùng Mỹ Latinh và Carribean, Việt Nam đã mở đầu từ lĩnh vực văn hóa, giáo dục. Giữa Cuba và Việt Nam đã hình thành mối quan hệ giao lưu văn hóa sâu rộng, bắt đầu từ những sinh viên Việt Nam đầu tiên sang Cuba học tập trong nhiều lĩnh vực tri thức khác nhau từ đầu những năm 1960. Rất nhiều nghệ sĩ tiêu biểu trong các lĩnh vực như âm nhạc, múa, điện ảnh, sân khấu, nghệ thuật tạo hình đã góp phần thắt chặt hơn nữa tình hữu nghị mẫu mực này. Các tác phẩm tại Triển lãm này không chỉ là những hình ảnh, mà còn là những tấm gương phản chiếu của một đất nước anh hùng, khoáng đạt và rộng mở, quyết không chịu cường quyền và áp đặt. Hơn nữa, hoạt động văn hóa, nghệ thuật độc đáo và đầy ý nghĩa này cũng góp phần tăng cường giao lưu nhân dân, thúc đẩy tình hữu nghị bền chặt hiếm có giữa hai quốc gia. ■